

HÉTSZÍN VIRÁG ÓVODA PROGRAMRÉSZE

**„Ámulni még ameddig lehet, megőrizni a táguló szemet,
mellyel csodálkoztál gyermekkorodban”**

(Áprily Lajos)

TARTALOM

1. Helyzetelemzés.....	3
2. A sajátos pedagógiai arculatunk érték és célrendszere:.....	5
2. 1. Értékazonosság és az előnyös különbözőség óvodánkban.....	5
2. 2. Sajátos pedagógia arculatunkhoz kapcsoló alapelveink:	7
2. 3. Nevelési cél	6
2. 4. Küldetésnyilatkozat, jövőkép	6
3. A mi óvodásaink – Gyermekkép	7
4. A mi óvodánk - Óvodakép	7
5. Az óvodai nevelés feltételei	7
5. 1. Tárgyi erőforrásaink.....	7
5. 2. Személyi erőforrásaink.....	8
5. 3. Pedagógusképünk	9
6. A megvalósítás kritériumai	10
6. 1. Érzelmi nevelés, szocializáció	10
6. 2. Játék, élményen alapuló tanulásszervezés.....	14
6. 3. Egészséges életmódra nevelés	15
7. A sajátos pedagógiai arculat óvodai tevékenységi formái és feladatai.....	20
7. 1. Játék	20
7. 2. Vers – mese	21
7. 3. Ének, énekes játékok.....	24
7. 4. Rajz – mintázás – kézimunka	26
7. 5. Mozgás	29
7. 6. A külső világ tevékeny megismerése.....	32
7. 7. Munkajellegű tevékenység	34
7. 8. Tanulás	36
7. 9. Zöld ünnepek, Hagyományok, Jeles napok.....	38
8. Tehetséggondozás.....	39
9. Dokumentálás.....	42
9. 1. Dokumentumok	42
9. 2. Mérés és mérés értékelés SZVÓ HOP folyamatszabályozása alapján.	42
10. Együttműködés	42
10.1. A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködési formái.....	42
10. 2. Külső partner kapcsolatok, együttműködés formái	44

1. Helyzetelemzés

A mi óvodánk a Szolnok Városi Óvodák Hétszínvirág tagóvodája, Szolnok város központjában helyezkedik el a Fiumei út 8-10. szám alatt, közel a természet szépségeihez, környezetünk értékeihez.

Két épületrészben, hét csoportban gondoskodunk az itt élő családok gyermekeinek harmónikus és egészséges fejlődéséről.

A működést és feladatellátást a törvényi szabályozókban foglaltaknak megfelelő létszámmal látjuk el.

Óvodai férőhelyünk 167 fő, melyet a kihasználtságunk jóval meghalad.

A szülők szívesen választják óvodánkat sajátos arculatunk, Zöld óvoda programunk és kedvező adottságaink miatt. Óvodai csoportjainkat közel homogén életkor alapján szervezzük, de készek vagyunk alkalmazkodni a változó körülményekhez és befogadásra nyitottan, rugalmasan szervezzük tovább mindennapjainkat.

Környezetbarát helyi nevelési programunk, pedagógiai gyakorlatunk elismeréseként 2008-ban elnyertük az Oktatási és Környezetvédelmi Minisztérium Zöld Óvoda címét. A mi óvodánkban segítjük óvodásainkat, hogy természeti és társadalmi környezetünkben biztonsággal tudjanak eligazodni és téjékozódni. Hangsúlyozzuk amozgásfejlesztés fontosságát, a testi – lelki egészség megtartására törekszünk. Élünk a művészeti nevelés felkínált lehetőségeivel. Megbecsüljük és ápoljuk múltunk, környezetünk értékeit.

Hétszínvirág óvodánk csoportjait úgy alakítottuk ki, hogy természetbarát jegyeket tükrözzenek. Élhető és élvezhető legyen, amiben megjelennek a virágok, a növények és velük együtt azok színei, elnevezéseik. Virág nevű csoportjainkban „öko kuckókat” alakítottunk ki, ahol vizsgálódunk, felfedezünk, tevékenykedünk. Csoportonként gondozzuk kisállatainkat, bio kertünket, és a „mi fáinkat”, melynek változásait is folyamatosan megfigyeljük. Óvodakertünk tanösvényein folyamatosan virágzó, termő cserjesor, virágos növénykert, gyógynövény és sziklakert, madártanösvény, kerti tó patakkal található.

A mi kertünkben hársvirágot, jázmint, levendulát gyűjtünk teához. Makkosban járunk, diót, mogyorót, gesztenyét „szüretelünk”.

Együtt gondozzuk, ápoljuk kertünket. „Zöld csütörtök” vitaminprogramunk zöld hulladékát is felhasználva komposztálunk, szelektíven hulladékot gyűjtünk és elsajátítjuk az újrahasznosítás feltételeit.

Szakmai mérföldkövek

Évszám	Szakmai esemény	Dokumentum
1992.	Erdei Óvodai program létrehozása	<ul style="list-style-type: none"> • Szakmai Programterv • Módszertani kisfilm • Környezetünk felfedezése kiadvány
1999.	A Hétszínvirág óvoda megalapítása (Egy óvoda lett a két épület)	<ul style="list-style-type: none"> • A környezetbarát helyi nevelési program
2004.	Projekt módszer bevezetése	<ul style="list-style-type: none"> • Projektgyűjtemény
2006 – 2008.	Innovációs programfejlesztés	<ul style="list-style-type: none"> • Mozgás, mozgásos játék szakmai anyag
2007.	Az első csoportos folyamat Portfóliók	<ul style="list-style-type: none"> • Peti és Tomi Kalandjai • Ilyenek voltunk
	Élmény és programismertető	<ul style="list-style-type: none"> • Hétszínvirág Hírmondó
2008.	Zöld Óvoda cím elnyerése	<ul style="list-style-type: none"> • Pályázati program
2008 – 2010.	Zöld Óvodai Innovációs programfejlesztés	<ul style="list-style-type: none"> • Kalandtúra – Kalandjárat Programozat Kalandfüzet és Kalandnapló • Környezetünk Értékei kiadvány • Fülemüle Erdi óvodai program
	„Varázsceruza” szakmai műhely Innovációs folyamat kidolgozás	<ul style="list-style-type: none"> • Szakmai programrész
2009.	Tehetséggondozó program Kisfelfedezők műhelyének létrehozása	<ul style="list-style-type: none"> • Szakmai programterv
	„Gördülő lábak” gyógytestnevelés bevezetése orvosi szűrés alapján	<ul style="list-style-type: none"> • „Gördülő lábak” fejlesztő program
2009 / 2010.	Csoportközi műhelymunkák bevezetése <ul style="list-style-type: none"> • Csacsogó gyerekszaj • Kisalkotók háza • Aprók tánc háza 	<ul style="list-style-type: none"> • Szakmai anyagok
	Tehetségpont <ul style="list-style-type: none"> • Decentrum: kognitív terület 	<ul style="list-style-type: none"> • Kisfelfedezők Tehetséggondozó programja

2. A sajátos pedagógiai arculatunk érték és célrendszere:

Hétszínvirág óvodánk pedagógiai munkája tartalmilag koherensen illeszkedik a Szolnok Városi Óvodák HOP értékeleihez.

Nevelőtestületünk szakmai felelősséggel felvállalt és közösen kialakított értékrend alapján készítette el sajátos arculatunkat tükröző pedagógiai programrészét a célrendszerhez kapcsolódóan.

2. 1. Értékazonosság és az előnyös különbözőség óvodánkban

SZVÓ Pedagógiai értékei	Hétszínvirág óvoda értékrendszerhez kapcsolódó előnyös különbözőségei	Különleges dokumentáció
1./Érzelmi nevelés, szocializáció	<ul style="list-style-type: none"> • Óvodán belüli testvércsoportok • Fülemlüle edei tábor közösségi alakító programjai: tábor indítás-zárás, csapatépítő játékok • Kalandtúra programok	<ul style="list-style-type: none"> • Erdei tábor napló • Program specifikus Mérés – értékelés • Kaland napló, kaland füzet
2./Játék és tevékenységben történő tanulásszervezés	<ul style="list-style-type: none"> • Mozgás, mozgásos játékok a mindennapos testedzésre, projekt témához kapcsolódóan • Zöld óvoda kritériumokhoz kapcsolódó tevékenységek • Lokálpatriotizmust erősítő környezettudatos tervek • Évszakonkénti Fülemlüle erdei tábor 4-7éves korig • Környezeti percek • Szelektív hulladékgyűjtési kultúra programok • „Kis – felfedezők „ • tehetséggondozó műhely	<ul style="list-style-type: none"> • Kidolgozott fejlesztésiterv • Projekttervek • Szolnok természeti és társadalmi értékei kiadvány, projekttervek • Fülemlüle Erdei óvoda napló és tervek • Napirendhez kapcsolódó tevékenységek • Környezeti kultúra programfejlesztés • Tehetséggondozó program
3./Egészséges életmódra nevelés	<ul style="list-style-type: none"> • Játékos vízhezszoktatás • Terepséták • „Zöld csütörtök „ vitamin program-bio táplálkozás szokásai • Bio kertészkedés • A lelki egészséget segítő lazító és relaxációs gyakorlatok/aroma terápia, gyermek jóga gyakorlatok.	<ul style="list-style-type: none"> • Programterv • Projekt terv • Csoportonkénti folyamat szabályozás

Sajátos programjainkon keresztül az értékazonosság és megtartás folyamatát gyakoroljuk mindennapi óvodai gyakorlatunkban az igényesség és hitelesség közvetítésével.

2. 2. Sajátos pedagógia arculatunkhoz kapcsoló alapelveink:

- Arra neveljük gyermekeinket, hogy szemléletük, tetteik az élet szeretetét, tiszteletét és elfogadását tükrözze.
- Nyitottá tesszük az őket körülvevő világ szépségeinek befogadására és fenntartására.
- Megbecsüljük és ápoljuk múltunk értékeit, óvjuk környezetünket, kincseiből csak annyit merítünk, hogy a jövő nemzedéke számára is fennmaradjon.
- Biztosítjuk az alapvető gyermeki igények kielégítését a szabadon és szervezett keretek közötti mozgást, a mozgásos játék örömeinek megtartását – csoportban, szabadban, vízben napi és heti rendszerességgel.
- Megteremtjük a fejlődésük számára legoptimálisabb tanulási formákat, tapasztalyszerzési lehetőségeket, a cselekedtetés örömeit programjainkon keresztül.
- Kialakítjuk azokat az együttműködési formákat, amelyek segítségével a szülők felé mintát és értéket közvetítünk, nevelési gyakorlatunkat megvalósítjuk.

2. 3. Nevelési cél

Óvodánk szeretetteljes, játékos légkörében a 3 – 7 éves korú gyermekek egészséges, edzett, harmonikus személyiséggé válásának elősegítése.

A külső világ sokszínű, tevékeny felfedezésével a környezethez fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítása, környezetbarát életforma megalapozása

2. 4. Küldetésnyilatkozat, jövőkép

Mi, a Hétszínvirág Óvoda nevelői, elkötelezettek vagyunk környezetbarát programunk iránt, mely a természet megismerésére és megóvására neveli gyermekeinket.

Küldetésünknek tekintjük a természeti és tárgyi környezettel harmóniában élő testileg – lelkileg egészségesen fejlődő nemzedék nevelését.

Célunk, hogy nevelésünk által olyan felnőttekké váljanak óvodásaink, akik lokálpatriótaként élnek meg mindennapjaikat, fogékonyak a természet, a társadalom és a kultúra értékei iránt.

Felkészültségünkkel, hitelességünkkel programjainkon keresztül minta közvetítéssel a fenntartható fejlődés segítése.

3. A mi óvodásaink – Gyermekkép

A mi óvodásaink egészséges és edzett, a világra nyitottan tekintő gyerekek. Szeretik felfedezni, megismerni vonzó lehetőségeket felkínáló óvodai világunkat. Mindig örömmel tevékenykednek, szeretik közös óvodai programjainkat, melyben egyéni fejlettségüknek megfelelően vehetnek részt. Tisztelik és megbecsülik környezetünket, elsajátítják alakító és fenntartható szokásait, a kultúrált életvitelt. Társaskapcsolataikat is a kölcsönös tisztelet, az egymásra odafigyelés jellemez.

4. A mi óvodánk - Óvodakép

A mi Zöld óvodánk, olyan természetközeli és vonzó óvodai környezet, ahol óvodásaink biztonságban érzik magukat, ahol kitárul előttük a felfedezésre váró világ, melyben megtanulnak biztonsággal eligazodni és tájékozódni. Szeretettel élnek meg mindennapjaikat, gyermeki kíváncsiságukat, érdeklődésüket, gondolataikat kifejezhetik. Megismerik és gyakorolhatják az egészséges életvitel szokásait, tevékenységeik során tudatosan bennük a környezetbarát magatartásforma és alakul ki viselkedéskultúrájuk.

Hagyományteremtő óvodai programjaink színessé, érdekessé és izgalmassá teszik gyermekeink számára a hétköznapiakat.

5. Az óvodai nevelés feltételei

5. 1. Tárgyi erőforrásaink

A SZVÓ HOP-ban megfogalmazott személyi és tárgyi feltételrendszerrel és eszközkészlettel rendelkezünk, melyet pályázati és alapítványi támogatás bevonásával folyamatosan bővítünk és gazdagítunk.

- játék eszközkészlet
- tehetséggondozó programhoz igazodóan.

Környezetbarát óvodai programunkhoz kapcsolódóan kiemelt feladatunknak tekintjük tárgyi feltételrendszerünk folyamatos fejlesztését, a biztonságos óvodai környezet megteremtését.

Óvodai sajátosságaink közé tartozik, hogy két épületrészben neveljük a ránk bízott gyermekeket.

Az I-es épületünk 1965-ben épült, hagyományos sátoztetős épület, ahol négy csoportszobában neveljük a gyermekeket.

A II-es épületünk 1974-ben épült díszteglá burkolatú három csoportos óvodarészünk.

Belső berendezési tárgyaink tükrözik a Zöld óvoda címhez kapcsolódó kritériumrendszernek való megfelelést. Vonzó kisállat élőhelyek, biosarkok, kísérletezésre alkalmas helyek, a személyes elvonulást biztosító esztétikus galériák, puha párnákkal kialakított mesesarkok, mese és báb részek kerültek kialakításra. A barkácsoláshoz, alkotáshoz, kreativitást elősegítő változatos, esztétikus eszközök állnak a gyerekek rendelkezésére.

Innovációs programfejlesztésünk és szakmai műhelymunkánkhoz kapcsolódó pályázatok eredménye, hogy minden csoportunk rendelkezik a szelektív hulladékgyűjtő kultúra megalapozásához szükséges eszközrendszerrel. Megteremtettük minden gyermek számára az erdei óvodai táborozáshoz és a Kalantúra programok megvalósításához szükséges tárgyi felszereltséget. A fejlesztő hatású csoportközi tevékenységek (Csacsogó gyerekszaj, Kisfelfedezők műhelye, Kisalkotók háza programok) működtetéséhez biztosítani tudjuk a szükséges egyedi, gyermekméretű, motiváló kellékeket (bábok, jelmezek, korongozó...).

Megteremtettük a szelektív hulladékgyűjtő kultúra eszközrendszerét. Minden csoport rendelkezik saját komposztálóval. A csoportban és az udvaron a hulladékgyűjtés szokásait gyakorolják a gyerekek.

Hatalmas óvodakertünk zöld szigetként öleli körül óvodaépületeinket. Különleges fákkal, virágos tanösvényekkel, kerti tóval, bio kerttel, dombokkal tettük vonzóvá játszó és felfedezéseket biztosító természeti környezetünket. Játékeszközeink EU szabványnak megfelelnek és segítik a gyermekek mozgásfejlesztését, szabadjátékot biztosítanak.

Kerti házikóink alkalmasak a szabadlevegőn szervezett tevékenységekre, műhelymunkákra.

Folyamatosan használhatók a kerti szerszámok, a víz ivás, a csapadékgyűjtés, -tárolás, öntözés.

Mobil játékeszköztárat alakítottunk ki a mozgásfejlesztő eszközök és a stratégiai játékokkal.

5. 2. Személyi erőforrásaink

A mi óvodánk nevelőtestületében gyermekszerető, gyermeki jogokat tiszteletben tartó, stabil szakmai tudással rendelkező, megújulni képes, hiteles óvodapedagógusok dolgoznak. Rugalmasan alkalmazkodunk az új kihívásokhoz, motiváltan kapcsolódunk be a képzésekbe. Innovatív programfejlesztéseink tudatos és tervszerű keretek mellett formálódnak.

Pályázatok és Zöld Levél Alapítványunk működtetésével teremtjük meg a programokhoz és a Zöld Óvoda címhez való megfeleléshez az eszközellátottságot.

Helyi nevelési programunk szellemiségének, pedagógiájának megvalósításához szakmai tudást adó képzésekben részt veszünk.

- Óvodai szakértő szakirányú diplomás: 1 fő.
- Környezeti nevelő szakirányú diplomás: 1 fő
- Mentálhigiéné szakvizsga: 1 fő
- Gyógytestnevelő: 2 fő
- Néptánc, népijáték: 1 fő
- Anyanyelvi nevelő: 1 fő
- Difer: 2 fő
- Báb C-kategóriás művészvizsga: 2 fő
- Mozgás, mozgásos játék tanfolyam: 5 fő
- Környezeti nevelés szobában – szabadban: 10 fő

5. 3. Pedagógusképünk

Meggyőződéssel és hiteles magatartásformával közvetítjük a környezettudatos szemléletet, az egészséges életvitelt és a fenntartható fejlődést, mely magában foglalja az élethosszig tartó tanulást. Egymás kölcsönös tiszteletét kifejező magatartásunkkal, pedagógiai érzékenységünkkel és attitűdünkkel hangsúlyozzuk mintaadó szerepünket. Szakmai megújulásra, fejlődésre törekszünk. Az önképzés és a továbbképzések tapasztalatait megosztjuk egymással, véleményt alkotunk pedagógiai kérdésekről. Célunk – az elméleti ismeretek gyakorlatban történő megvalósítása, módszertani útmutatás, ajánlás.

A gyermekek fejlesztése érdekében együtt tervezünk, tapasztalatainkat átadjuk, megosztjuk egymással, nevelési gyakorlatunkat egyeztetjük.

Szakképzett dajkáinkkal közösen teremtjük meg óvodánkban az érzelmi biztonságot, alapozzuk az egészségnevelésből adódó feladatokat,

A felnőtt közösség munkakapcsolatában a megfelelő kommunikációt, a toleranciát és az egyenlő teherviselést hangsúlyozzuk.

6. A megvalósítás kritériumai

6. 1. Érzelmi nevelés, szocializáció

Célunk

Derűs, nyugodt, élménygazdag környezetben az én kibontakoztatása, értékes emberi tulajdonságok (erkölcsi, érzelmi akarati) kialakítása, fejlesztése a közösségi együttélés szabályaihoz, normáihoz igazodva.

Feladatunk

Érzelmi biztonságot nyújtó, derűs légkörben, pozitív érzelmi töltésű kapcsolat kialakítása felnőtt – gyermek, gyermek – gyermek között.

Kommunikációs és együttműködési készségek, képességek fejlesztése.

A SZVÓ HOP – ban megfogalmazott érzelmi nevelés és szocializáció feladatai és a feltételrendszerhez kapcsolódó tagóvodai szintű specifikumaink.

SZVO elem		Tagóvodai megvalósítás
<i>Családlátogatás</i>		„Útravaló” – tájékoztató lista meghívóval a bepakolás napjára.
<i>Visszaszoktatás időszaka</i>		„Fülemüle erdei óvodai tábor” indításával
<i>Óvodai és csoportos hagyományok, zöldceremóniák</i>		<ul style="list-style-type: none"> • Ökonaptár: Kalandtúra Kalandjárat programsorozat tábla (óvónő – szülő – gyermek közösen működtetnek) • Programhoz kapcsolódó napindítási és naplezárási ceremónia a Hétszínvirág szírommal. • Fülemüle Erdei Óvodai Tábor Napindítás és naplezárási ceremóniája zászló felvonással, énekléssel, a napi krónika rögzítésével
<i>Ceremóniák</i>	Megérkeztem tábla	Csoport szimbólum megjelenítéssel a csoportszobák ajtaján.
	Napindító beszélgetések	Drámajáték gyűjtemény elemeinek felhasználása a napindító beszélgetésekhez a kialakított „pihe puha sarokban”. A gondolatok és az érzések kifejezésére, és a napi indító tevékenységek, játékok megsegítésére.
	Elalvás	Mesével, énekkel, simogatással, relaxációt segítő halk zenével, aromalámpával biztosítjuk a teljes körű, pihenést és megnyugvást.
	Ébredés	Ébredés énekkel, simogatással, egyéni kapcsolatteremtéssel, odafigyeléssel folyamatosan. Az ágyak elpakolása a gyermekek felöltözése után történik.

Gyermekek személyes ünnepe	<p>Születésnap:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ünneplés gyertyagyújtással, és az Ég a gyertya köszöntő dallal • 3 kívánság ceremóniája • Személyes jó kívánságok, üzenetek • Ajándékok: <ul style="list-style-type: none"> <u>Kiscsoportban:</u> A csoport nevéhez kapcsolódó cserépbáb. <u>Középső csoportban:</u> A csoportjel megjelenítése ajándéktárgy formájában <u>Nagycsoportban:</u> Óvodai köszöntő lap és Fülemüle figura <u>Varázsceruza nagycsoport:</u> Egyéni csillagképek megjelenítése képkeretben.
Hosszabb hiányzás esetén	Rajzzal és „én üzenettel” hiány kifejezése
Személyes tárgyak gyűjtése	A „Kincses kosár”: Az otthonról hozott megnyugvást és személyes pihenés kellékei

Nevelésünk feltételeként

Minden csoportban szeretetteljes, barátságos, nyugodt, otthonos légkör megteremtésére törekszünk.

Az óvodába kerülés előtt, az iskolába lépésig a családdal olyan együttműködő kapcsolatot alakítunk ki, amellyel közösen segítjük a gyermek beilleszkedését, egészséges fejlődését.

Első lépésként június – július hónapban szülői értekezletet tartunk, ahol a szülők megismerkednek a leendő kiscsoportos óvónővel, óvodánk helyi programjával, szokásrendszerével. Lehetőségük van gyermekük leendő jelének, helyének kiválasztására, a családlátogatás idejének egyeztetésére.

A nyár folyamán elvégzett családlátogatások alkalmával tájékozódunk a gyermek szokásairól, a gyermekről anamnézist készítünk, megalapozva ezzel a gyermek biztonságérzetét.

Lehetőséget biztosítunk az egyénre szabott, fokozatos szülői beszoktatásra.

Az óvodába lépés első hetében a csoport mindkét óvónője – a dajka néni bevonásával – a bölcsödei gondozókkal együtt segítik a kicsiknek az új környezet elfogadását. Személyes kapcsolattal, kis meglepetéssel, „megérkeztem tábla” ölbéli játékkal kedveskedünk. Különös gyengédséggel foglalkozunk velük a délutáni lefekvésnél, ha szükséges eloszlatjuk félelmeiket mesével-, dallal, saját kedvenc játékkal – megnyugtatjuk Őket. Ezzel is erősítjük a gyermekek érzelmi biztonságát, felnőttekhez való kötődésüket.

A kicsiknél kiemelten kezeljük az érzelmi nyitottság kialakítását. Személyes törődéssel, óvó gondoskodással olyan bensőséges kapcsolatot alakítunk ki, melyben a gyermek jól érzi magát, felszabadultan játszik, otthonosan mozog a csoportban, a hozzátartozó helyiségekben.

A gyermek érdeklődésének, egyéni sajátosságainak megfelelő tevékenységet biztosítunk, lehetőséget adunk saját ötleteik, elképzeléseik megvalósítására. Alkalmat adunk a kicsik és a nagyobb csoportok együttműködésére (közös játék, séta, kirándulás), hogy minél több közös élményben legyen részük.

Az egymáshoz közeledő társak játékát, tevékenységét támogatjuk, segítjük a gyermekek egymáshoz való pozitív viszonyulását, a társas, baráti kapcsolatok alakulását.

A személyiség minél teljesebb megismerésére törekszünk, hogy minden egyes gyermek számára megtaláljuk a legmegfelelőbb egyéni bánásmódot, pozitív tulajdonságaikat kihangsúlyozzuk. Segítjük a pozitív énkép, a reális önismeret kialakulását, ezeket a kapcsolatrendszerben tovább erősítjük.

Az érdektelen, bátortalan, visszahúzódó érzékeny, agresszív gyerekek nevelésére fokozott figyelmet fordítunk.

Barátságos, őszinte magatartásunkkal törekszünk a nagyobbak érzelmi nyitottságának, biztonságának megtartására. Vigyázunk arra, hogy a felnőttekbe vetett bizalmukat ne veszítsék el. Az empátiás képességet mindannyiunkban fejlesztjük. Modellt nyújtunk, hogy a gyermekek elfogadják különböző tulajdonságú és képességű társaikat. Megláttatjuk az emberi kapcsolatokban a jót és a szépet, elősegítjük, hogy megalapozódjon bennük a felnőttek és az egymás iránti tisztelet, az ember alkotta értékek megbecsülése.

Együttműködési és kommunikációs készségek, képességek fejlesztése

Élmény és tevékenység rendszerünkben alakítjuk a kapcsolatokat, az együttműködési képességeket, a kommunikációt.

Már óvodába lépéstől megismertetjük a gyermekekkel a különféle tevékenységekhez kapcsolódó szokásokat, bizonyos viselkedési rendet. Ügyelünk arra, hogy a szokásokhoz mindvégig pozitív érzelmek társuljanak. Gazdag lehetőséget teremtünk a sokszínű tevékenységre, teret adunk a gyermek önérvényesítő törekvéseinek kibontakozására.

Az együttműködésben megtanulnak alkalmazkodni egymáshoz, később a szokásokat maguk is formálják, finomítják.

Kiemelt figyelmet kap a jellemvonások alakítása. Saját példánk és a társak pozitív megnyilvánulásai segítik az olyan tulajdonságok megjelenését, mint az együttérzés, az egymás iránti figyelmisség, türelem, segítségadás, önzetlenség.

Az együttműködésben, a gyermekek által vállalt feladatok teljesítésében egyre nagyobb aktivitást, önállóságot, kitartást, szabálytartást várunk el, kialakítjuk az adott tevékenységhez szükséges fegyelmet. A sikert észrevetetjük, a sikertelenség elviselését segítjük.

Kapcsolatrendszerünkben lényeges szerepe van a kommunikációnak.

A gyerekek viselkedéskultúráját példamutatásunkkal fejlesztjük. Kéréseinket érthetően, egyértelműen közöljük. Megbeszéljük, gyakoroljuk a helyes magatartási szokásokat, szabályokat az óvoda épületében, az udvaron, az utcán. Az udvarias szavak természetes alkalmazására nevelünk. Minden nap lehetőséget biztosítunk a meghitt beszélgetésekre, az egyéni élmények, érzések, gondolatok, vélemények meghallgatására, a gyermekek kérdéseinek megválaszolására. Arra szoktatunk, hogy figyelmesen, türelemmel hallgassák meg a másikat. A beszédhibás, a beszédben elmaradt gyermekeket időben szakemberhez irányítjuk.

Hagyományaink, ünnepeink jelentős szerepet töltenek be az óvoda életében.

A csoportok szimbolikus elnevezése (virág és égitest nevek) önmagában is jelzi a gyerekek összetartozását, szokás és hagyományrendszere életkorhoz igazodó, egyéni színezetű.

Minden csoportnak örömteli élmény a születésnap i köszöntés, az óvoda közös ünnepei, az óvoda és a szülők közös rendezvényei, a természeti ünnepek és egyéb események.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén:

- A közös tevékenységekben aktívan részt vesznek, elfogadják az adott tevékenység által megkívánt magatartásformákat.
- Spontán alakuló, vagy az óvónő által létrehozott kisebb csoportokban is képesek együttműködni, egymásnak segíteni.
- A megkezdett tevékenységet befejezik, akkor is, ha nehézséget jelent.
- Tisztelettudó a viselkedésük, igazmondásra törekednek.
- Érdeklődnek és figyelemmel vannak a társaik és egymás iránt.
- Szívesen tevékenykednek a csoport érdekében, örülnek a közös sikereknek.
- Bátran beszélnek, önálló véleményalkotásra vállalkoznak.
- Szociálisan éretté válnak az iskolára.

6. 2. Játék, élményen alapuló tanulásszervezés

Célunk

Élményszerzési lehetőségek és inspiráló óvodai környezet megteremtése, melyben lehetőség van a felfedezésre, a cselekvésre, a tapasztalatok gyűjtésére és a gyermeki önkifejezésre.

Feladatunk

Az óvodapedagógus által kialakított környezet és az élményszerzési lehetőségek tudatos tervezése a gyermekek teljes személyiségére hatóan.

Olyan élményszerzési lehetőségek biztosítása, amely motiválóan hat a gyermeki beszédkedvre, az önkifejezésre, a cselekvésre, kutakodásra, felfedezésre.

Olyan tevékenységek szervezése, melyekben érvényesülnek a közös felfedezések, az egyéni és a „mi élmények”.

A SZVÓ HOP játék, élményen alapuló tanulás szervezés cél-, feladatrendszerét közös értékek és megvalósítandó területnek tekintjük. Sajátos arculatunkat úgy alakítottuk ki, hogy a közös értékekkel együtt valósuljon meg óvodai gyakorlatunk.

A mi óvodai környezetünket és hagyományteremtő programjainkat úgy fejlesztettük ki, hogy megvalósuljanak bennük az élménypedagógiai elemek. Zöld óvodai környezeti és szocializációs programjainkban élményszerzési lehetőségeket jelentenek az egyéni és együttes tevékenységek rendszere. Megjelenik az önkifejezés, a differenciálás, öndifferenciálás. A valós és generált problémahelyzetekben ok-okozati összefüggéseket fedezhetnek fel a gyermekek, fejlődnek kognitív, megismerő funkcióik.

Rendszeresen és folyamatosan megjelenő játék és élményszerzési helyzetek, programok

- Kalandtúra-Kalandjárat, évszakonkénti Fülemléle erdei óvodai táborozás
- Óvodakertünkben a virágos és bokros fás tanösvények játéka, mozgásösvény
- Báb műsorok, mese előadások, hétpróba játékok
- Stratégiai játékok

6. 3. Egészséges életmódra nevelés

Célunk

A gyermek életkorának megfelelő testi – lelki szükségletek kielégítése, a helyes életvitel megalapozása.

Feladatunk

- A gyermeki fejlődéshez szükséges biztonságos és egészséges környezet megteremtése.
- Gondozás és a helyes szokásrendszer kialakítása.
- Betegségmegelőzés, egészségmegőrzés, egészségvédelem, edzettség, mozgásfejlesztés.
- Prevenációs és korrekciós testi-, lelki nevelési feladatok ellátása mentálhigiénés és gyógytestnevelő kollégáink bevonásával.

A SZVÓ HOP Egészséges életmódra nevelés cél-, feladat és feltételrendszerét közös értéknek és megvalósítandó feladatnak tekintjük.

SZVO Elem	Tagviodai megvalósulás
<i>Egészséges környezet megteremtése</i>	A környezetvédelem, Madárvédelem Biztonságos eszközhasználat munkajellegű és kerti munka tevékenységeknél. Kisállatgondozás és higiéniai szokásai Biokultúra Szelektív hulladékgyűjtési kultúra Újrahasznosítás és fenntartható fejlődést közvetítő mintaadás
<i>Betegség megelőzés</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Ápoltság, gondozottság, higiéniai szokások megjelenítésével pozitív alakító tevékenység • Zöld csütörtök vitamin program :bio csírák hajtataása és ásványianyag, vitamin pótlás
<i>Teti – lelki egészség</i>	A helyes és következetes napi életritmus (napirend és szokások) megtartása. <ul style="list-style-type: none"> • mentálhigiénés játékok és gyakorlatok alkalmazása
<i>Pedagógus életvitele</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Az egészséges táplálkozás, biokultúra kialakítása során mintaadás • Környezetkultúra alakításában

A gyermeki fejlődéshez szükséges biztonságos és egészséges környezet megteremtése.

A gyermekek fejlődése és a kiemelt környezeti nevelés megvalósítása érdekében nagy hangsúlyt fektetünk a biztonságos, higiénikus és esztétikus környezet megteremtésére.

Lehetőségeink figyelembevételével célszerű és izléses tárgyi környezet kialakítására törekszünk. Udvarunkon füves, dombos, homokos és térköves részek váltják egymást. A napos területek játékra, mozgásra, vízfürdőzésre egyaránt alkalmasak. Az erős napsugárzás, a légszennyezettség és a zaj ellen dús lombosított fák, cserjék, illetve fedett játszótér nyújtanak védelmet. A bokrok térelválasztóként is funkcionálnak, az elhatárolt területek kellemes kis zugokat alkotnak a játékhoz. A mozgásfejlesztéshez fából készült tornaszerek állnak rendelkezésre. A virágoskertek, a sziklakert, a kis tó, a szépérvék fejlesztésén túl, a természettel való ismerkedésnek is fontos részévé váltak.

Óvodánk belső tere, csoportszobáink több funkciósak, tehát megfelelő téralakítással, kisebb átrendezésekkel minden alapvető tevékenységre alkalmasak (játék, étkezés, pihenés). Zöld növények, szobaszökőkutak, csobogók, párologtatók, aromamécsesek, sólámpák, akváriumok hangulatossá és a párologtatással egészségesebbé teszik a termék levegőjét.

Egészségügyi és esztétikai szempontból egyaránt fontosnak tartjuk a természetes anyagú berendezések, kiegészítők, játékszerek folyamatos beszerzését.

A Zöld Óvoda kritérium rendszerének való megfeleléssel mintát, értéket közvetítünk a gyermekek és családjaik felé. Egészségre káros anyagokat nem használunk, szükségleteinknek megfelelő mennyiséget használunk és fogyasztunk el. Újrahasznosítjuk, feldolgozzuk biokultúránk terméseit.

Gondozás és a helyes szokásrendszer kialakítása (testápolás, öltözködés, étkezés, pihenés)

Gyermekeink óvodába kerülése előtt családlátogatáson tájékozódunk az otthoni szokásokról, napirendről, esetleges betegségről, túlérzékenységről. A gondozás során kiemelten kezeljük a gyerekek testi komfortérzetének kielégítését. Fontosnak tartjuk az egységes követelmények felállítását, a következetességet és a személyes példamutatást, melyet dajkákkal együttműködve közvetítünk.

Az önkiszolgálási feladatok elvégzése közben bensőséges gyerek – felnőtt kapcsolat kialakítására törekszünk, elősegítve ezzel az egészségügyi szokások fokozatos belsővé válását. Testápolási (mosakodás, fogmosás, fésülködés, mosdó használat, zsebkezdőhasználat) és öltözködési teendők során saját felszerelésük használatára, rendben tartására és tiszta, ápolt megjelenésre ösztönözzük a gyermekeket szituációs és szenzitív

játékok alkalmazásával. Az öltözködésnél lényegesnek tartjuk a réteges és kényelmes viseletet, amely lehetővé teszi a szabad mozgást.

Étkezésnél nagy gondot fordítunk a kultúrált illemszabályok alakítására, és az egészségmegőrző, korszerűbb táplálkozási szokások megteremtésére. A szülők tájékozódhatnak az étrendünkről, így az otthoni étkezéssel összehangolhatják. Napirendünkben a gyermekek igényeihez igazodva a tízóraiás folyamatosan, az ebéd és az uzsonna részben folyamatosan történik. Az egészségesebb táplálkozást szolgáló „Zöld Csütörtök” vitamin programunk alkalmazásával bio csírákatkészítünk és fogyasztunk, friss gyümölcsökkel, zöldségekkel egészítjük ki az óvodai étkezést. A vitamintájakat, salátákat, müzliket a gyermekekkel közösen készítjük el, modellt nyújtva ezzel az otthoni korszerűbb étrend kialakításához is.

A pihenéshez a nyugodt légkör biztosítását tekintjük a legfontosabbnak (mese, halk zene, altatódal, simogatás, aromaterápia alkalmazása). Figyelembe vesszük a gyermekek egyéni alvásszükségletét és igyekszünk lehetőséget adni a folyamatos ébredésre csendes tevékenységek biztosításával.

Betegségmegelőzés, egészségmegőrzés, egészségvédelem, edzettség, mozgásfejlesztés.

Alapfeladatunk a gyermekek testi – lelki egészségének megóvása, a higiéniai szabályok betartása, a gondozott, biztonságos környezet megteremtése. Megfelelő személyi és tárgyi feltételek biztosításával, szabályok felállításával védjük a gyermekek testi épségét, illetve igyekszünk megelőzni a baleseteket. játékos balesetvédelmi felvilágosítással a napirendbe épített bábozással, szituációs és helyzetjáték elemekkel.

A mindennapok során az időjárás függvényében minél több tevékenységet a szabad levegőn végzünk (játék tevékenységek, étkezés). Az udvari élet megszervezésekor építünk a levegő, víz, napfény együttes edzőhatására. Biztosítjuk az évszakhoz igazodó változatos játék és mozgáslehetőségeket (kerékpározás, gyalogtúra, labdajátékok, szánkózás). A szabadban tartjuk a mindennapos frissítő tornák, illetve szervezett testnevelési foglalkozások jelentős részét. Heti rendszerességgel szervezünk terepsétákat, élményszerző sétákat teszünk, a nagyobb csoportokban hosszabb terepsétákra, távolabbi kirándulásokra megyünk, a projekt témákhoz kapcsolódóan.

A túrázás, természetjárás során megismerik az aktív pihenés egyik formáját, amely harmonikus testi – lelki – szellemi kondíciót nyújt. A rendszeres mozgás növeli a gyermek légző és keringési szerveinek teljesítőképességét, a csont és izomrendszer teherbíró

képességét. Testük megismerése, a mozgáskészség fejlődése segíti a helyes éntudat kialakítását.

A közelben lévő tanuszodában a szülői igényekre nyitottan játékos vízhezszoktatás programot működtetünk heti rendszerességgel 5 éves kortól. A már úszni tudó gyermekeknek biztosítjuk a folyamatos folyamatos edzést és erősítést.

Prevenációs és korrekciós testi-, lelki nevelési feladatok ellátása mentálhigiénés és gyógytestnevelő kollégáink bevonásával.

Az orvosi szűrések eredményeit felhasználva segítjük meg azokat a gyerekeket, akiknek prevenációs és korrekciós testi fejlesztésre van szükségük.

Heti rendszerességgel, csoportközi foglalkozás keretében, gyógytestnevelő vezetésével történnek az egyénre szabott fejlesztések, a kompetencia megtartásával.

A lelki egészség védelmét igénylő gyermekek ellátását eseti megbeszélésekkel és tanácsadással segíti a mentálhigiénés kollégánk. Szükségszerűen javaslatot tesz szakember bevonására.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén:

- A testápolási teendőket, az öltözködést önállóan végzik. A tisztálkodási eszközöket helyesen használják, az egészségügyi szokásokat betartják, ügyelnek az ápolt külsőre.
- Személyes holmijukat rendben tartják és biztonsággal kezelik megváltozott helyszíneken is.
- Igénylik a kultúrált étkezést, megtartják és alkalmazzák a kialakított szokásokat, biztonsággal használják az evőeszközöket.
- Képesek az egészséges környezet kialakítására, rendjének megtartására, ismerik az újrahasznosítás folyamatát és a fenntartható fejlődés alapszabályait.
- Ismerik és alkalmazzák az egészséges életvitel szokásait.
- Igénylik a tartalmas, rendszeres mozgást, a szabadban való tartózkodást.
- Megfelelő fizikumú, teherbírású, kiegyensúlyozott gyermekek kerülnek ki intézményünkől, akik érettek az iskolai életre.

Programunkhoz kapcsolódó napirend

	Időtartam	Tevékenység	
J Á T É K	06. 00 – 07. 00	Nyitás, óvodások fogadása	
	07. 00 – 08. 00	Pihe – puha sarokban gyermekek fogadása, dramatikus játékkal, irányított beszélgetéssel napindítás	
	08. 00 – 10. 00	Játék, szabadon választott tevékenység Játékba integrált tanulás	
		08. 15 – 09. 00	Folyamatos tízórai Testápolási és munkajellegű feladatok
	10. 00 – 12. 00	Játék a szabadban, mindennapos játékos testnevelés Megfigyelés, élmény és tapasztalatszerző séta	
		10. 30 – 12. 00	Játékos vízhezszoktatás – heti 1x Gyógytestnevelés – heti 1x
	12. 00 – 13. 00	Testápolás Ebéd Készülődés a pihenéshez	
	13. 00 – 15. 00	Pihenés	
	15. 00 – 15. 45	Öltözködés, testápolás, teremredezés folyamata Uzsonna	
	15. 45 - 17. 30	Játék Csoportközi tevékenységek	

7. A sajátos pedagógiai arculat óvodai tevékenységi formái és feladatai

7. 1. Játék

Célunk

- A gyermekek derűs, alkotó légkörben, sokszínű játéktémákban éljék át élményeiket, vágyaikat, kreativitásukat.
- Hozzásegítjük gyermekeinket, hogy játékaikban megtanuljanak biztonsággal eligazodni az őket körülvevő világban.

Feladatunk

- A szabadon választott, önkéntes játék feltételeinek megteremtése, élményszerzési lehetőségek biztosítása.
- A különböző életszakaszokban megjelenő játékfajták tartalmi és minőségi gazdagítása.
- Beszédkedv és beszédkészség fejlesztése motiváló élethelyzetekben.
- A környező világról szerzett egyéni és közös tapasztalatok feldolgozásának elősegítése a játékban.

A Szolnok Városi Óvodák helyi nevelési programjában megfogalmazott alapelvek, célok, feladatok és eszközrendszer megtartásával szervezzük a játék óvodai gyakorlatát, helyi sajátos kiegészítő elemeinket beépítjük a folyamatba.

Elsődleges feladatunk a barátságos, kiegyensúlyozott *légkör* megteremtése, amelyben a gyermekek szabadon döntenek a játszótársak és eszközök megválasztásában.

Az adott korcsoport szükségleteihez igazítjuk a *játszóhelyeket*, állandó és variálható „kuckókat” hozunk létre.

Rugalmas, *esztétikus* és higiénikus *játékszerek* állnak gyermekeink rendelkezésére, amelyek változatos tevékenységre ösztönöznek. Természetes anyagú kellékek, kiegészítők, valós használati értékkel bíró eszközök teszik még vonzóbbá a játéktémákat.

A séták, kirándulások alkalmával szerzett *közös élmények, tapasztalatok* tartalmasabbá, gazdagabbá teszik a tevékenységet.

Igyekszünk minél több időt biztosítani a szabad levegőn történő játékokra. A változatosan kialakított udvarrészek jó lehetőséget nyújtanak a vidám, felszabadult játékhoz, mozgáshoz.

Az udvaron töltött időben minden gyermek érdeklődésének, fejlettségének megfelelő tevékenységek közül választhat (pl.: sport-, énekes – illetve közlekedési játékok, stb.). A mozgásos szabályjátékhoz szükséges feltételek megteremtésére kiemelten figyelünk.

Beszédkésztség fejlesztése a játékban

A játéktevékenység – a kommunikáció, a párbeszéd kincsestára, ahol az egyén kifejezőképessége, szókinccse természetes módon csiszolódik, fejlődik.

3 – 4 éves korban a hangok ismételtetése, a halandzsázás, ritmikus szövegek mondogatása a leghatékonyabb formája a beszédfejlődésnek.

5 – 6 – 7 évesek már jól értik és alkalmazzák a metakommunikációs jeleket is (gesztus, mimika, hangsúly, stb.). A dramatizálásnál, szerepjátékoknál jól megfigyelhető a színes, eredeti megfogalmazás, az érzelmekkel átszótt „testbeszéd”. Tisztán, változatos szókinccsel, összefüggően képesek kifejezni mondanivalójukat.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén:

- A közösségen belül egyénileg és együttesen is tudnak elmélyülten, kreatívan játszani.
- A játékfajták külön és összekapcsolva is megjelennek.
- A szerepeket önállóan elosztják, a felállított szabályokat betartják, és napokon át képesek egy – egy téma tartalmas játszására (együttműködési készség).
- Kultúráltnak viselkednek, a helyes magatartási normákat betartják (szociális, erkölcsi tulajdonságok).

7. 2. Vers – mese

Célunk

A mese – vers megismertetése, megszerettetése által a gyermekek érzelmi, etikai és értelmi fejlődésének elősegítése. Az irodalmi élményeken keresztül a pozitív személyiségjegyek megalapozása.

Feladatunk

- Az irodalmi anyag igényes, körültekintő összeállítása.

- Irodalmi élmények tartalmának biztosítása.
- A nyelvi kifejezőkészség és a kommunikációs képesség fejlesztése.

A Szolnok Városi Óvodák helyi nevelési program cél, feladat és folyamatleírása alapján szervezzük a vers, mese tevékenységi területének fejlesztését.

Az irodalmi anyag igényes, körültekintő összeállítása

Óvodásainkat művészi értékű, igényesen megválasztott irodalmi alkotásokkal kívánjuk esztétikai élményhez juttatni. Anyaggyűjteményünkbe a magyar népköltészet világából, főleg a népi mondókákból, népmesékből, de más népek meséiből, a klasszikusok gyermekekhez szóló műveiből is válogatunk. A mai magyar írók modern meséiből, elbeszéléseiből azokat emeljük ki, melyek a játékoság, őszinteség, gyermeki öröm, jókedv érzését sugallják. A versenyanyagban szerepelnek népi mondókák, kiolvasók, rigmusok. Költőink alkotásaiból a gyermekkor élményanyagára épülő ritmusos, vidám hangulatú, természetéről, állatokról szóló versek kapnak helyet.

Irodalmi élmények tartalmának biztosítása

Az óvodába kerülő gyermek első versélményét ölbeli játékokkal, ritmikus mondókákkal alapozzuk meg. Az anya – gyermek kapcsolatát kifejező ölbeli játékot a gyermek kívánsága szerint alkalmazzuk, mert segítik az érzelmi kötődés, a biztonságérzet elmélyülését. A mondókákhoz kapcsolódó egyszerű játékos mozdulatokat örömmel fogadják, önfeledten utánozzák.

Egyéni irodalmi repertoárral rendelkezünk. A mese élményszerű bemutatása, ismétlése mellett a naponta adódó spontán helyzetekben sok mondókát, verset idézünk fel. Az új versek bemutatását a természeti jelenségek, a környezetben tett felfedezések hangulatához kapcsoljuk.

Egyszerű állatmeséken keresztül fokozatosan szoktatjuk rá a gyermekeket a mese figyelmes végighallgatására. A mesehallgatáshoz nyugalom és csend szükséges, amelyet személyes érzelmi eszközökkel, meghitt, derűs légkör megteremtésével érünk el. Így az egész csoport részvételére számíthatunk. Gyakori meseismétléssel a gyermekek kedvenc meséihez előkészítjük a későbbi bábozás, dramatizálás megjelenését.

Rövid jelenetek előadásával biztosítjuk a bábok megismerését, megszerettetését. Bábozáshoz, dramatikus játékhöz egyszerű kellékeket használunk, melyek a képzeleti képek előhívását, az érzelmi kötődést, a szorongások feloldását segítik.

A mesekuckó kellékei (ruhák, jelmezek) képes és mesekönyvek, ujj és zsákbábok, fakanál bábok ösztönzőleg hatnak a reprodukálásra.

A nagyobbak mese – vers iránti érdeklődését, szeretetét tükrözi a szabadjáték alatt kialakult mondókák, kiolvasók, versek ismételtetése, az önálló mesélés, bábozás. Segítjük a gyermekeket új mesék kitalálásában, befejezésében, a cselekmények mozgással, mimetikus játékkal való kifejezésében.

A versek, mesék segítségével óvodásaink felfedezik a természet szépségét, erősödik érdeklődésük önmaguk és társaik iránt, erkölcsi ítélőképességük, értelmi képességük fejlődik, érzelmi életük gazdagodik.

Örömmel fogadunk minden otthonról hozott, igényesen megválasztott mesekönyvet, verses kötetet. Ezekből a könyvekből kívánságra egy – egy nyugalmat árasztó mesét, verset olvasunk fel a délutáni pihenéshez. A nagyobbaknak folytatásos mesével, történettel kedveskedünk. A családdal való együttműködésben hangsúlyozzuk az előszóban történő mesélés fontosságát.

Ünnepeinket az óvónői bábcsoport előadása teszi élményszerűbbé. Alkalmanként igényesen kiválasztott színházi előadást, bábszínházat tekintünk meg. A nagyobbaknak könyvtárlátogatást is szervezünk. Ezzel is fokozzuk a gyermekek irodalmi érdeklődését, formáljuk ízlésüket.

A nyelvi kifejezőkészség és a kommunikációs képesség fejlesztése

A mese, vers, bábozás, dramatikus játékok a nyelvi képességek fejlesztésének eszközei. Segítik a tiszta beszédhallás, helyes kiejtés és a nyelvtanilag helyes beszéd elsajátítását. Óvodásaink a mesékből, versekből új fogalmakat ismerhetnek meg, gyarapszik aktív és passzív szókincsük. A bábozás, dramatizálás alkalmat ad az összefüggő beszéd és párbeszéd gyakorlására, társalgási kedv fokozására, önálló versmondásra. A dramatikus játékok során a metakommunikációs képességük is intenzíven formálódik.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén:

- A gyermekek örömmel hallgatnak, ismételtetnek mondókákat, verseket.
- Igénylik a mesehallgatást.

- Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak.
- Önállóan meséket, történeteket találnak ki, beszéddel, mozgással fejezik ki.
- A gyermekek igénylik, szeretik és megbecsülik a könyveket, irodalmi alkotásokat.

7. 3. Ének, énekes játékok

Célunk

A népi mondókák, énekes játékok megismertetése, megszerettetése által a gyermekek mozgáskultúrájának megalapozása, fejlesztése, mely elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását, a hagyományok tovább élését.

Feladatunk

- Életkornak, a gyermek képességeinek megfelelő művészi értékű zenei anyag igényes, körültekintő válogatása.
- Zenei képességek fejlesztése 3 – 6 – 7 éves korban, különös tekintettel a mozgáskultúra megalapozására.
- A gyermekek zenei ízlésének, esztétikai fogékonyságának formálása a mindennapi és az ünnepi alkalmakhoz kapcsolódó zenei élmények által.

Biztosítjuk a zenei tevékenységhez szükséges feltételeket

- vidám légkör
- tiszta levegő
- megfelelő tér, idő
- hangszer
- táncpárta

a mozgáskultúra megalapozására különös tekintettel.

A Szolnok Városi Óvodák helyi nevelési program cél, feladat és folyamatleírása alapján szervezzük az ének, énekesjáték tevékenységi területének fejlesztését.

Ritmusfejlesztés – mozgásfejlesztés

3 – 4 éves korban a beszoktatás időszakában, az ölbeli játékokat (arc-, kéz-, ujj-, lábjátékok, altatók, táncoltatók) mindaddig alkalmazzuk, amíg az a gyermeknek örömet jelent, igényli. A mondókákat, dalokat változatos, játékos utánzó mozgással, a játékhoz kapcsolódó mozgással együtt ismertetjük meg. Így biztosítjuk a kicsik önfeledt, örömteli játékát, segítjük az egyenletes lüktetés megéreztetését.

(4) – 5 – 6 – 7 éves korban mindig az adott csoport képességszintjére építünk. Ismétlünk, és újat tanulunk. A gyermekek zenei érdeklődését fenntartva, fokozatosan ismertetjük meg a dalokhoz kapcsolódó mozgásformákat, térformákat (először a sor, lánc, kör, csigavonal, hullámvonal, egyszerű szerepcserére épülő játékokat). A nagyobbak zenei anyagát már a bonyolultabb mozgást igénylő szerepcserélő, párválasztó, sorgyarapodó – fogyó, hidas – kapus játékokkal bővítjük. A párválasztókat egyszerű táncmozdulatokkal színesítjük (mórikázás, dobbantós, lépés, páros forgás, sarokkoppantás láb előtt, sarokemelgetés, stb...), az ünnepi, alkalmi dalokat is mozgással kísérik.

Külön figyelmet fordítunk a testtartás, a mozgás szépségére, óvónői minta alapján. A közös játék örömet átélve felfedeztetjük a gyermekekkel a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, feszültségoldó hatását. Az énekes játékok eredetiségét, variánsait megismerve a nagyok egyre változatosabb, újabb mozdulatokat találnak ki játékukhoz, élvezettel improvizálnak. Ezáltal fejlődik tér és formaérzékük, ritmusérzékük, mozgásestétikájuk, megalapozódik táncanyanyelvük.

A gyermekek számára még számos érdekes, mozgásos ritmusfejlesztő játékot alkalmazunk. Megéreztetjük a motívumok hangsúlyát, hosszát, a szünetet, a mondókák, dalok ritmusát, dallamjátszó, népi hangadó játékaikkal zenekart alakítunk. Az egyszerűbb „hangszereket” termékekből készítjük el. Ezeket, a tánckellékekkel együtt, játékukhoz bármikor felhasználhatják.

A gyermekek zenei ízlésének, esztétikai fogékonyságának formálása, a mindennapi és az ünnepi alkalmakhoz kapcsolódó zenei élmények által:

A zenei nevelés kötetlen, amelyben az énekes játékok az 5 – 6 – 7 éves gyermekek számára kötött jellegű formában történik. Tavasztól ősziig az énekes játékokat lehetőség szerint a szabadban szervezzük. Napközben igyekezünk kihasználni a spontán helyzeteket, nemcsak a csoportszobában, de az udvaron is. Évente több alkalommal szervezünk óvodai szintű

hangulatos táncmulatságot, táncházat (mint pl. zöld alma napi-, farsangi multság és egyéb alkalom). Ilyenkor előtérbe kerülnek az évközben tanult csúfolódók, csújjogatók és a játékos – táncos mozdulatok népzeneire történő gyakorlása, improvizálása, mellyel segítjük a hagyományok továbbélését.

Évzáró ünnepélyünkön a búcsúzó nagyok népies jellegű öltözékben mutatják be a szülőknek játékcsockukat, táncfűzésüket– egyöntetű, esztétikus mozgással-, mely gyermeknek, felnőttnek egyaránt szépélményt jelent.

Nap, mint nap lehetőséget teremtünk a különböző tevékenységekhez kapcsolódó zenehallgatásra, a természet hangjainak, zenei feldolgozásainak átélésére. Hagyományos óvodai ünnepeinket a közös éneklés mellett óvónői kamarakórusunk többszólamú énekével tesszük élményszerűbbé. Jeles napjainkat zenetanárok, és énekesek hangversenye színesíti. Ezzel is fokozzuk zene iránti érdeklődésüket, formáljuk zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat, a zene figyelmes hallgatására nevelünk.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén:

- A gyermekek az énekes játékokat örömmel játsszák, önállóan kezdeményezik; a játékos táncos mozdulatokat alkalmazzák, improvizálják.
- Önállóan mozgást, ritmust, dallamot rögtönöznek.
- Az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát megérik, a zenei fogalompárokat megkülönböztetik.

7. 4. Rajz – mintázás – kézimunka

Célunk

A gyermekek élmény és fantáziavilágának képi megjelenítése. A tér – forma színeképzetük gazdagítása, szép iránti igényességük alakítása.

Feladatunk

- rajzolás, mintázás, kézimunka tevékenységéhez szükséges feltételek megteremtése,
- az alkotó – alakító tevékenységének tartalmi, minőségi fejlesztése,
- beszédképesség fejlesztése.

A gyermekek játszva ismerkednek különböző anyagokkal, tárggyal, eszközökkel, szívesen rakosgatják a terméseket, ágakat, kavicsokat, gyurkálgatnak a homokba, nyomokat hagynak, rajzolgatnak.

Különféle anyagokkal kerülnek kapcsolatba a gyerekek, melyeket tapintanak, különböző formákat érzékelnek.

Megismerkednek különböző alapanyagokkal, különféle minőségű papírokkal, melyeket gyúrhatnak, téphetnek, gombócolhatnak, formába alakíthatnak.

Szívesen firkálgatnak, nagy felületű nagy ívű papíron marokkrétával a képi elemek megjelenése lengőfírka, körvonalas fírka, később az emberábrázolás szándékának megjelenésével felismerhetővé válik a fej – láb emberforma.

Megismerkednek a festékek tulajdonságaival.

Nyomhagyás, ujjfestés, szivacsfestés, foltfestés, ujjkihúzással, képelemek, részformák elemeinek kialakításával képalakító tevékenységeik megindulnak.

A színek használata, a színkeverés, fokozza esztétikai élményüket – felfedező örömteli tevékenységüket.

Később különféle vastagságú ecseteket használnak, nagy felületeken. (korong-, pemzli, lapos ecset) Építő tevékenység során térbeli tapasztalatokat szereznek a különböző tárgyak formáiról, alakzatairól.

Örömmel beszélnek a létrehozott alkotásaikról, mely a játéktevékenységük szerves eleme.

A téralakítás, építés során változatos anyagokat használnak fel, rakosgatják, rendezgetik, differenciált térbeli kiterjedéseket hoznak létre.

A plasztikai tevékenységek során felfedezik, azok formázási lehetőségeit, alakíthatóságát. Gömbölyítik, lapítják, sodorják, mélyítik a különböző technikákat változatos anyagokban gyakorolják: só-liszt gyurma, színes gyurma, agyag.

A gyermekek egyéni élményeihez, témákhoz kapcsolódóan bővülnek és gazdagodnak a gyermekek alkotó – alakító tevékenységei. A gyermekek rajzában, festésében megjelennek a képalakítás gazdag változatai: formákban, tépéssel, vágással, mozaikkészítéssel, színhasználatban, színkeveréssel, színárnyalatok megjelenésével fejlődik kompozíciós készségük. Az alkotás igazi esztétikai élményt és örömet jelent számukra. A plasztikai munkák készítése során megjelennek az alkotások formai jellemzői, kifejezésre jutnak az alaptechnikák és munkafogásainak alkalmazásával a gyermekek emberi alakok, állat – és játékfigurákat mintáznak. (színezett só – liszt gyurma, gyurma, agyag) A téralakítás és építés során a gyermekek újabb eszközöket és anyagokat is felhasználnak. A teret variálják, az építés részleteibe textíliákat, dobozokat, berendezési tárgyakat építenek be.

Az általuk készített építőelemek gazdagítják az építő tevékenységüket. A létrehozott alkotásokat, produktumokat közösen elhelyezik a gyermekek polcon vagy képtárban, hogy abban sokáig gyönyörködhessenek.

Képalakításban megjelennek a közös kompozíciók, melyeket különböző anyagokkal és újabb technikai megoldásokkal végeznek a gyerekek: montázs, kollázs, batikolás, linózás, origami. A gazdag képi kifejezéshez az anyagok sokféleségét használják (vízfestékek, zsírkréta, táblakréta) A gyermekek plasztikai munkájukban megjelenik a több alakos kompozíció, egyéni élmények történetek, mese jelenetek formájában. Az alkotó – alakító tevékenységek során változatos anyagokat, eszközöket és szerszámokat használnak a gyermekek, különféle technikákat ismernek.

Szívesen ismerkednek népművészeti elemekkel, népi kismesterségekkel, azok technikáival (pl. korongozás). A gyermekek építésbeli tapasztalatai gazdagodnak a terepasztalon végezhető beépítési lehetőségekkel, makettek – modellek készítésével. Alkotó, együttműködő módon vesznek részt a gyermekek a környezet alakító, díszítő, szépítő, tárgykészítő tevékenységekben.

Önkifejező tevékenységükhöz kapcsolódóan szívesen és örömmel végzett tevékenységekhez kapcsolódik a vizuális eszközök tisztán, rendben tartása. Megismerkednek séták és kirándulások alkalmával lakóhelyük környezetével, középületeivel, köztéri alkotásokkal (szobrokkal) múzeumokban található képzőművészeti alkotásokkal.

Rajzolás, mintázás, kézimunka tevékenységéhez szükséges feltételek megteremtése

A gyermekek alkotó – alakító tevékenységéhez nyugodt, állandó, természetes fényt kapó, jól elkülönült helyet biztosítunk, ahol kedvükre, a nap folyamán bármikor tevékenykedhetnek az általuk kiválasztott, könnyen elérhető helyen lévő eszközökkel. Gondoskodunk arról, hogy méretben, minőségben megfelelő eszközök álljanak a gyermekek rendelkezésére. Megismertetjük biztonságos használatukat, így a nap folyamán a szabadjáték alatt bármikor alkalmazhatják, lehetőség szerint az udvaron is.

A rajzolás, festés, mintázás, képalakítás, kézimunka, konstruálás, építés tevékenységek a mindennapi szabad játékba integrálódnak.

Az alkotó – alakító tevékenységeket a nap folyamán a projekttemához kapcsolódóan mikrocsoportos formában, heti 1 – 2 alkalommal szervezzük. A spontán adódó lehetőségekre építünk. Motiváljuk, ösztönözzük a gyermekeket, mintát közvetítünk. Az egyéni fejlesztéssel,

a differenciálással és segítségnyújtással óvodásaink alkotása egyre kifejezőbbé válik, megmutatva fantázia és élményvilágukat.

Megbeszéljük és értékeljük az alkotói tevékenységet, a produktumot, melyekből kiállítást szervezünk. Gyermekünk munkáikat saját iratgyűjtő dobozban tárolják.

A rontott papír hulladékot összegyűjtjük és újrahasznosítás során feldolgozzuk.

Beszédképesség fejlesztése

Az alkotó – alakító tevékenységekhez kapcsolódó beszéd előmozdítja a nyelvi kifejezőképesség fejlődését. A térbeli, formai alakzatok, a biztonságos eszközhasználat, a technikák alkalmazásának megértése, az arányok, irányok nyelvi kifejezése a beszédfejlődést segíti.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén:

- Örömmel, saját elképzeléseik, fantáziájuk alapján ábrázolnak.
- Biztonsággal alkalmazzák a változatos technikákat és azok eszközeit, kreatív módon tudják felhasználni a természet kincseit.
- Építésükben együttműködnek a közösen felállított szabályok megtartásával.
- Megfogalmazzák véleményüket, bátran, nyíltan beszélnek mások alkotásairól, rácsodálkoznak a szép látványra.

7. 5. Mozgás

Célunk

A gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, a mozgás megszerettetése. Egészséges, harmonikus személyiségfejlesztés elősegítése.

Feladatunk:

- Rendszeres és változatos mozgáslehetőségek játékos biztosításával a pozitív érzelmek erősítése, a mozgáskészség fejlesztése.
- Folyamatos játékokba integrált mozgástapasztalatok
- Alapvető mozgásformák (gimnasztika, rendgyakorlat...) megtartásával sokmozgásos játékok bevezetése.

A mozgásfejlesztés lehetőségei a szervezett mozgás során

A szervezett mozgás anyagát a kondicionális koordinációs és egyensúlyfejlesztő gyakorlatok alkotják. A játékot és játékoságot alapvető eszközként kezeljük. Ügyelünk a mozgásigény optimális kielégítésére, a szervezet arányos fejlesztésére, a testi – lelki fittség és mozgásműveltség megalapozására. Speciális gyakorlatok alkalmazásával a testalkati deformitások megelőzésére, illetve korrekciójára törekszünk (lábboltozat erősítés, gerinctorna). Figyelmet fordítunk a tanulási zavarok prevenciójára, így az észlelés és testséma fejlesztésre, illetve a beszédfejlődésre.

A tevékenységek megtervezésénél a csoport általános fejlettségére építünk, a gyakorlás során pedig az egyéni képességek fejlesztésére. Differenciált feladatok adásával ösztönözzük a gyermekeket, hogy mindenki a saját fejlődési tempója, teherbíró képessége szerint gyakoroljon. Kevés várakozási idővel, folyamatosan mozogjanak a gyerekek, sok mozgásos játék férjen az időkeretbe. Az atlétikai gyakorlatokat (futások, ugrások, dobások) az udvaron végezzük, amikor az időjárás engedi a szabadban tornázunk.

3 – 4 éveseknél a foglalkozások anyagát főleg a járás, futás, támaszgyakorlatok alkotják.

4 – 5 éveseknél hangsúlyt kap a tér mozgásos megismerése (pl.: különböző irányokban végzett mozgások variációi). A testséma fejlesztéstől elsősorban az oldaliság kialakítását szorgalmazzuk ettől az életkortól (csuklópánt, nagyméretű tükör használata).

5 – 6 – 7 éveseknél az észlelés és a finommozgás fejlesztése kap hangsúlyosabb szerepet (kéziszter gyakorlatok).

A szervezett mozgásokra (szeptember 15.– májusig 31.) közvetve kötelező formában, vidám, felszabadult légkörben kerül sor.

Minden korcsoportban délelőttönként 10 – 20 perces mozgáslehetőséget biztosítunk. Lehetőség szerint a szabadban, friss levegőn szervezzük ezeket a tevékenységeket és általában mozgásos szabályjátékokat, valamint lazító, relaxáló gyakorlatokat végzünk. Alkalmanként zenét is alkalmazunk.

Mozgásfejlesztés a szabad játékban

Arra törekszünk, hogy a gyermekek természetes mozgáskedve megmaradjon, sőt egyre fokozódjon. Ennek érdekében mozgásra, játékra ösztönző biztonságos környezetet igyekszünk kialakítani. Folyamatos, rugalmas napirendünk az egész nap során megfelelő feltételeket teremt az udvari és csoportszobai mozgásfejlesztéshez. Különösen az udvarunk

felszereltségére fordítunk nagy gondot, mivel nincs tornatermünk. Fából készült komplex tornaszerek állnak óvodásaink rendelkezésére.

3 – 4 éveseknél a természetes nagymozgások fejlesztésén van a fő hangsúly. A különböző támaszgyakorlatokhoz szükséges eszközök udvaron, termekben egyaránt fontosak (kúszás, mászás, csúszás).

4 – 5 éveseknél a szem – kéz, szem – láb koordináció és egyensúlyérzék fejlesztése kap fokozottabb hangsúlyt (pl.: ugróiskola, ugrókötél, célba dobások, kugli, különböző hinták, stb.).

5 – 6 éveseknél lényeges a finommotorika intenzív fejlesztése, így a változatos és rendszeres kéziszerek használata.

A spontán mozgásfejlesztésnél, játéknál célunk, hogy mindenki megtalálja a fejlettségének, érdeklődésének megfelelő tevékenységet.

Minden évszakban élünk az aktuális mozgáslehetőségek biztosításával (kerékpározás, szánkózás, csúszkálás).

A balesetek megelőzése érdekében lényeges az alkalmazkodó képesség fejlesztése, és az alapvető szabályok betartására való ösztönzés.

Mozgásfejlesztés a mindennapos testedzésben

A mozgás sokoldalú tevékenység, feladatrendszere az egész óvodai életet átszövi. A mozgásfejlesztés sok játékos elemet tartalmaz, a játékban pedig természetes módon fellelhetők a különböző mozgásos tevékenységek. A mozgásos játékoknak nagy szerepe van a mozgásigény kielégítésében, a képességek fejlesztésében, az ismeretszerzésben és a feladatmegoldó képesség alakításában. A rendszeres mozgás, mozgásos játékok során fejlődnek a gyermek pszichikai, testi, értelmi, szociális képességei, ennek eredményeként egészségesebb lesz.

A mindennapi mozgáshoz állandó teret biztosítunk a csoportszobákban és a szabadban. Az udvaron változatos mozgást biztosító játékok várják a gyermekeket.

Gergely Ildikó: Mozgás, mozgásos játék gyűjteményének felhasználása szervezzük a mindennapos testnevelést, a projekt témához illesztve. Heti rendszerességgel a csütörtöki napon szervezett terepséta programon, és meghatározott egy alkalommal 5 éves kortól a játékos vízhezszoktatás, vizes edzés programon vesznek részt gyermekeink csoportjaikkal. A gyógytestnevelő végzettséggel rendelkező kollégáink a „Gördülő lábak” gyógytestnevelési

foglalkozásaikat azon gyermekek részére szervezik, akik orvosi szűrés alapján speciális fejlesztést igényelnek.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén:

- A gyermekek szíves tornáznak, a mozgás örömforrás számukra.
- A nagymozgásuk, finommotorikájuk, egyensúlyérzékük és összerendezett mozgásuk kialakult.
- Ismerik az irányokat, jól tájékozódnak a térben.
- Szeretnek versenyezni, a szabályokat betartják.
- Tudnak egyenletesen járni, egyöntetű, esztétikus gimnasztikai gyakorlatokat végezni.
- Elsajátítják a labdavezetés technikáját.
- Kedvező akarati, erkölcsi tulajdonságok alakulnak ki (pl.: bátorság, kitartás, fegyelmezettség, türelem, együttműködési készség, helyzetfelismerés, segítségnyújtás).

7. 6. A külső világ tevékeny megismerése

Célunk

- A közvetlen és tágabb környezetben rejlő szépségek, értékek, összefüggések változatos tevékenykedtetés közbeni felfedezése, a lokálpatriotizmus megalapozása.
- A természeti – tárgyi – emberi környezet megismerése során matematikai tapasztalatok gazdagítása; mennyiségi, alaki tér és síkbeli viszonyok felismertetése.
- A fenntartható fejlődés szokásainak megismertetése, elsajátítása
- A környezetalakító munkavégzés jelentőségének, esztétikumának érzékeltetése.

Feladatunk

- Lehetőséget biztosítunk a gyermekek számára, hogy megtapasztalhassák, megismerhessék környezetüket, hogy értékrendjükbe valós súlyának megfelelően épüljön be.
- Igény alakuljon ki megóvására, fenntartására, a szükségleteknek megfelelő alakítására.
- A 3 – 6 – 7 éves korban tervezhető élmény és tapasztalatszerzési alkalmak biztosítása.
- Munkajellegű tevékenységek tervezése, feltételeinek megteremtése.
- Megfelelő szervezeti formák kialakítása, a kommunikációs készség fejlesztése.

- Fontosnak tartjuk a környezettudatos és környezetbarát életvitel megalapozását, kialakítását annak érdekében, hogy a gyermekek életkoruknak megfelelő szinten képesek legyenek a közvetlen és tágabb környezetükben jelenlévő problémák felismerésére és kezelésére.

A Szolnok Városi Óvodák helyi nevelési program cél, feladat és folyamatleírása alapján sajátos pedagógiai arculatunk, gyakorlatunk jellemző jegyeivel kiegészítve szervezzük e tevékenységi terület fejlesztését.

Specifikum	Tartalmi elemek	Időkeret
Környezeti percek	Növényápolás, kisállatgondozás	Naponta
	Tanulási folyamatban a projekt témához kapcsolódva a probléma helyzetet generál az óvónő minden más módszerrel, felhasználva a: <ul style="list-style-type: none"> • kísérlet • szituációs szenzitív játék elemeket • matematikai tapasztalat szerzés lehetőségeit 	Naponta
Környezetvédelem	Környezetvédelmi szabályok alkalmazása: <ul style="list-style-type: none"> • óvodában • terepsétán • erdei táborban • kirándulásokon, kaland programokon 	Folyamatosan
Lokálpatriótizmus	Érték közvetítő projekten keresztül. Közös óvodai térképen jelöléssel	Témaorientáltan
Öko-sarok működtetése	„Zöldcsütörtök” vitaminprogramhoz bio-csíra készítés, hajtatás, ültetés. Komposztáláshoz felhasználás	Folyamatosan
Kertimunka	<ul style="list-style-type: none"> • Tó ápolás • Bio-kert gondozás • Komposztálás 	Rendszeresen
Tanösvények: <ul style="list-style-type: none"> • Virágzó és • Bokor, fa sor 	Tapasztalatszerzést az összefüggések felfedezését, matematikai tapasztalást segítő csoportos és egyéni játékok	Folyamatosan
Szelektív hulladékgyűjtési kultúra alakítása	<ul style="list-style-type: none"> • PET – palack (zsugorítás, tárolás) • Papírgyűjtés 	Folyamatosan
Játéktár-játékgyűjtemény	<ul style="list-style-type: none"> • Kognitív gondolkodás • Mozgás öröme, téri tájékozódás, testkép • Stratégiai játékok 	Folyamatosan
Újrahasznosítás	• Papírgyártás	Alkalomszerűen
	• Komposztálás	Folyamatosan
	• Gyógynövények feldolgozása	Alkalomszerűen

	<ul style="list-style-type: none"> • Mulch készítés 	Alkalomszerűen
	<ul style="list-style-type: none"> • Festő növények alkalmazása 	Alkalomszerűen
	<ul style="list-style-type: none"> • Termékek tárolása, felhasználása 	Alkalomszerűen
Kalandtúra-Kalandjárat programsorozat	Környezeti szabályok alkalmazása – Ökonaptáron nyomon követés	Folyamatosan
<ul style="list-style-type: none"> • Kalandfüzet • Kalandjárat • Kalandnapló 	<ul style="list-style-type: none"> • Kalandfüzetbe szírom gyűjtés a próbák teljesítésével • Erőpróbák, öndifferenciálás • Kalandpróba <ul style="list-style-type: none"> ○ Autómentes nap 09. 22. ○ Állatok világnapja 10. 04. ○ Hétszínvirág 7próba 11. 03. ○ Víz világnapja 03. 22. ○ Földnapja 04. 22. ○ Madarak és Fák napja 05. 10. ○ Természetvédelmi nap 06. 05. 	Alkalomszerűen
Zöldjátsszóházi napok	<ul style="list-style-type: none"> • Zöld almanap – Játsszóház, táncház • „Tök-jó” nap – Természbábok készítése, kiállítása • Luca napi játsszóház – Természetes anyagból fenyődísz készítés • Madárkarácsony – ajándék a madaraknak • Húsvéti játsszóház 	Alkalomszerűen
Fülemüle Erdei Óvodai táborozás	4 – 7 éves korig évszakonként 1. héten nagycsoport 2. héten középsőcsoport 3. héten kiscsoport	Szeptemberben Januárban Júniusban
	Táborozás programja, folyamatszabályozása projekt tervek alapján	
Zöld Óvoda címnek való megfelelés	A Zöld Óvoda 20 pontos kritériumrendszerének alkalmazása és gyakorlása	Folyamatosan

7. 7. Munkajellegű tevékenység

Cél

Olyan óvodai tevékenységek biztosítása, melyet a tapasztalatszerzési lehetőségekhez természetes módon kapcsolódnak.

A környezet alakító tevékenység jelentőségének és esztétikumának érzékeltetése.

Feladat

- Munkajellegű tevékenységek tervszerű és folyamatos alkalmazása, feltételeinek megteremtése, eszközkészlet biztosítása.

- A külsővilág tevékeny felfedezésének tartalmi elemeihez szorosan kapcsolódó tevékenységek gyakorlása
- „Szorgoskezek” ceremónia, napi szintű alkalmazása 4 éves kortól a differenciálás, és öndifferenciálás alkalmazásával

Munkajellegű tevékenységek tervezése, feltételeinek megteremtése

A különböző munkafajtákhoz megfelelő feltételeket teremtünk, a tevékenységek megszerettetése által kedvező tulajdonságok kibontakoztatására törekszünk.

Az önkiszolgálásnak minden korosztálynál fontos szerep jut. Az óvodába érkező gyermekkel elfogadó, megértő kapcsolatot alakítunk ki. A dajkák közreműködésével segítjük a szükségleteket kielégítő szokások megalapozását.

Heti egy alkalommal minden korcsoportban „zöldcsütörtök”, vitaminnapot tartunk, amely szerves része egészségmegőrző programunknak. A vitamintálak, müzlik, zöldség és gyümölcssaláták elkészítésébe aktívan és egyre önállóbban vesznek részt a gyerekek. Erre a napra bio-csírát hajtatunk, a bionövény nevelése révén egészítjük ki a vitamin, ásványianyag pótlást.

Az alkalomszerűen végzett feladatokat (teremdíszítés, játékszerek tisztítása, jeles és ünnepnapok előkészületei, ajándékkészítés kisebbeknek, egymásnak, a felnőtteknek) és az egyéni megbízatásokat (pl.: segítség a kicsiknek, tárgyak, üzenetek átadása) örömmel és felelősséggel végzik.

A növény és állatgondozás, környezetszépítés teendői átszövik mindennapjainkat a környezeti percek alkalmával.

A öko-sarok szépsége kezdettől fogva kíváncsisággal tölti el a 3 – 4 éveseket. Érdeklődve szemlélik az akváriumok, terráriumok lakóinak életét, gondozását. A természet „kincseinek” gyűjtésébe, rendezésébe lelkesen bekapcsolódnak.

A felnőttek és nagyobb társak udvaron, kertben végzett munkálatait figyelemmel kísérik, és kedvük szerint ők is tevékenykednek (pl. falevelgyűjtés, viráglocsolás). Kiemelkedő szerep jut a mintakövetésnek.

4 – 5 évesek a természetsarok ápolásában, rendezésében már aktívan részt vesznek (pl.: cserepes virágok öntözése, halak, csigák, teknősök etetése). A témához kapcsolódó gyűjtőmunkákat albumokba rendezzük. A közös madárkalács készítés, madáreleség vásárlás, a folyamatos madáretetés pozitív érzelmi és erkölcsi jellemvonásokat erősít. A kerti munkához a gyermek méretének megfelelő eszközöket biztosítunk (gereblye, ásó, kapa, lapát,

söprű, öntözőkanna). Fokozatosan ismertetjük meg a szerszámok rendeltetészerű, biztonságos használatát. A tevékenységekbe egyéni teherbírásuk és érdeklődésük szerint kapcsolódnak be (pl.: falevél gereblyézése, összegyűjtése, hólapátolás, söprögetés, homok fellazítása, stb...). A biokertbe magokat vetnek, palántáznak, folyamatosan öntöznek az összegyűjtött esővízzel, gyomlálnak. Megismerik és gyakorolják a hulladékgyűjtési és újrahasznosítási technikákat.

Az (5) – 6 – 7 évesek ősszel részt vesznek a kiültetett virágok felszedésében, átültetésében. Segítenek az akváriumok, terráriumok tisztításában, floráriumok készítésében, a cseres növények lemosásában, a természetsarok takarításában. Bekapcsolódnak a „kis tó” gondozásába, a sziklakert gyógy és fűszernövényeinek gondozásába, szedésükbe a szárításhoz. A cserjék, fák metszésénél, fűnyírásnál a levágott részeket összegyűjtik, ledarálják.

A „Szorgoskezek” ceremónia a naposi rendszerhez kapcsolódó megbízatás, a gyermekek a táblázat alapján nyomkövetik, mikor, milyen jellegű munkába kapcsolódnak be. Közösségalkító szerepe meghatározó, mert nemcsak egymásért, együtt végeznek munkajellegű tevékenységet, hanem azt is nyomkövethetik, hogy van-e hiányzó a csoportban, a hét napjai során mikor következnek, kivel kerülnek párba...

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén:

- Önállóan, pontosan végzik az önkiszolgálást.
- Szívesen dolgoznak a közösségért.
- Kedvelik a közös munkavégzés alkalmait.
- Bátran vállalnak egyéni megbízatásokat.
- Felelősséget éreznek közvetlen környezetük növényeiért, állataiért.
- Igénylik a szép, tiszta, rendezett környezetet, önként közreműködnek ennek megteremtésében.

7. 8. Tanulás

Cél

Olyan tanulási folyamat biztosítása, mely során élmény és tapasztalatszerzéssel, cselekvés útján történik az ismeretszerzés, a képességek fejlesztése, a játékba integrált tanulási folyamat szervezése.

Feladat

- A felfedezési vágy, a kutakodás, a tevékenységek valósélethelyzetekben történjenek.
- Értékközvetítés, mintaadás útján gyakorolják az őket körülvevő világban az eligazodást.
- A szép magyar anyanyelv, a kifejezőkészség, a beszédkedv, az önkifejezés, kreativitás fejlesztése.

A Szolnok Városi Óvodák helyi nevelési program cél és feladat leírása alapján sajátos pedagógiai arculatunk, gyakorlatunk jellemző jegyeivel kiegészítve szervezzük a tanulási folyamatokat.

A tapasztalatok feldolgozásának elősegítése, a játékba integrált tanulás

A személyiségfejlesztés során kiemelten kezeljük, hogy a játékban, mint alaptevékenységben könnyedén és örömmel tanulnak az óvodások. A játék és tanulás szoros összekapcsolódása nagyszerű lehetőségeket nyújt a sokoldalú tapasztalatszerzésre. Folyamatos, rugalmas napirendünk biztosítja, hogy a különböző szituációkban spontán és irányított módon is megjelenjen az ismeretszerzés. A különböző tevékenységek során minél több érzékszervet igénybevevő, változatos cselekedtetést teremtünk, tudásvágyukat, érdeklődésüket optimálisan kielégítjük. A gyermek komplex módon éli meg a világot, ezért a tanulás megszervezésénél is erre építünk.

Fontos a gyermekek minél jobb megismerése, hiszen egyéni képességfejlesztésre törekszünk. A kötetlen mikrocsoportos fejlesztések alkalmával a nevelő részéről tudatosan, tervezett módon történik a differenciálás.

Az 5 – 6 – 7 éveseknél kötött formát is alkalmazunk (elsősorban mikrocsoportos, csoportos és egyéni foglalkoztatási formában) a szándékos figyelem, a feladattudat, a türelem kialakítása érdekében. Az iskolaérettség megkívánja az önálló feladatmegoldásra, önellenőrzésre és önértékelésre való képességet. A tanulási folyamatnál hangsúlyt fektetünk a gyakori pozitív megerősítésre, amely a helyes cselekedetet emeli ki.

Megfelelő szervezeti formák kialakítása, a kommunikációs készség fejlesztése

Minden korosztálynál mikrocsoportos formában történik a közvetlen élmény és tapasztalatszerzés. Ez a szervezeti forma kötetlen, oldott légkörével jó lehetőséget teremt a testközeli, személyes beszélgetésre.

Minden gyermeket meghallgatunk, a feltett kérdéseire válaszolunk.

Az egy – egy téma köré szervezett megfigyelésekbe, tevékenységekbe érdeklődésük szerint kapcsolódnak be. Az így kialakult természetes élethelyzetekben alkalmuk van gyakorolni a párbeszédre épülő, összefüggő, az anyanyelvi szabályokhoz igazodó társalgást. Az érzelmeikhez közel álló dolgokról bátran beszélnek, ezáltal csiszolódnak nyelvi kifejező képességük.

A témák komplex feldolgozása (énekes játékok, mondóka, vers, szimulációs játékok, stb...), fokozza az érzelmi átélést, az életkornak megfelelő ismeretszerzést. A témaegységek projektrendszerű feldolgozása erősíti az együttműködési készséget és az ok-okozati összefüggések önálló felfedezésére nyújt lehetőséget.

A természet változásainak, jelenségeinek, az évszakok hangulatainak megnevezése nyelvünk gazdag választékát kínálja a gyermekeknek. A minél több érzékszervvel történő tapasztalás szavakba öntése a szókincs bővítést segíti.

A természetben tett vizsgálódásainkról videofelvételeket készítünk, melyek megtekintésével motiváljuk az élmények szóbeli felidézését, ezáltal az ismeretek mélyítését.

6 – 7 éveseket SZVÓ Varázsceruza program alapján fejlesztjük.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén

- Kultúrálisan viselkednek, a helyes magatartási normákat betartják (szociális, erkölcsi tulajdonságok).
- Képesek belső motiváltságból kiinduló erőfeszítésre a tanulás során. Ismerik a felfedezés örömét.
- Értelmi képességeik fejlettsége lehetővé teszi az iskolai tanulást.

7. 9. Zöld ünnepek, Hagyományok, Jeles napok

Ősszel

- Fülemlüle Erdei óvoda tábor
- Autómentes nemzetközi nap – Kalandtúra program
- Zöld almanap játszóházzal, tánc házzal
- Október 04. Állatok Világnapja kedvenceinkkel – Kalandtúra program
- Hétszínvirág 7próba – Kalandtúra program
- „Tök jó nap” – Egészségnevelő nap

Télen

- Mikulásvárás óvónői bábműsorral
- Luca napi játszóház
- Madárkarácsony óvónői hangversennyel
- Fülemlüle Erdei óvoda tábor
- Farsangi napok:
  1. Óvónői meseelőadás
  2. Meglepetés műsor
  3. Mulatság napja

Tavasszal

- Március 15. – Hagyományőrző egyesület bemutatója
- Március 22. Víz Világnapja – Kalandtúra program
- Húsvéti játszóház
- Április 22. Föld napja – Kalandtúra program
- Anyák napi köszöntés
- Május 10. Madarak és Fák Napja – Ökoparti – Kalandtúra program
- Évzáró ünnepség, nagyok búcsúztatása
- Fülemlüle Erdei óvoda tábor
- Kalandtúra Kalandjárat

Az ünnepek folyamatos előkészületeit a felnőttek és a gyermekek változatos, közös tevékenysége, meghitt örömteli együttléte jellemzi, melynek a család is részese. Ünnepeink hangulatát, alkalomhoz illő díszítéssel, öltözékekkel fokozzuk, melyet az óvónők éneke, bábjátéka, dramatikus játéka tesz még színesebbé. Óvodánk élményben gazdag eseményei sokban segítik a közösségi érzések alakulását, az óvoda és a család kapcsolatának erősítését, a hagyományok továbbélését.

8. Tehetséggondozás

A mi óvodánk tehetséggondozó-, gazdagító műhelyének megnevezése a „**Kis felfedezők műhelye**”, mely a Környezetbarát helyi nevelési program részeként jött létre a Kognitív terület „tehetség ígéreteinek” gondozása. A természetismeret, a megismerő funkciók terén kiemelkedő motiváltságok és érdeklődést mutató gyerekek számára teremtettünk műhelyfoglalkozásainkkal lehetőséget. 2009. évi Oktatási és Kulturális Bizottság pályázatával

hoztuk létre a 2009/2010-es nevelési évben indult műhelyfoglalkozások feltételrendszerét és az OKA11-es pályázattal. Óvodánk alapítványi támogatása és meglévő eszközfelszereltségünk segítségével kezdtük meg kidolgozott tervek alapján a foglalkozásokat.

Szülői értekezleten mutattuk be az induló programterveinket, lehetőséget teremtettünk, hogy több oldalról közelítsük meg a „tehetség ígéreték” azonosítását:

- Felhasználtuk az 5. éves gyerekekről készült MSST és DIFER szűrések eredményeit
- Összegyűjtöttük az óvónők megfigyelési eredményeit, összegző tapasztalatait
- Lehetőséget biztosítottunk a szülőknek az elbeszélgetésre, véleménycserére
- A gyerekek számára megteremtettük a belső indításból és érdeklődésből eredő jelentkezési és a kipróbálási lehetőséget, a csoportközi foglalkozások közötti átjárhatóságot.
  - A gyerekek sokkal bátrabbak voltak, mint a szülők. Barátok biztatták egymást, hogy együtt próbálkozzanak, végül 15 – 18 fővel kezdték el a műhelyfoglalkozásokat.
  - A témaválasztásba a gyerekek is bekapcsolódtak, így előre tudták, hogy mire készüljenek fel- témában és eszközben is- vállalatuknak megfelelően.
  - Nagyon inspiráló volt a gyerekek számára a műhelyprogram, melyben 80 %-ban fiúk vettek részt. Közülük 20% valamely területen alul teljesítő tehetséggalánta volt.
  - A foglalkozások 45 percesek voltak, de a hol pezsgő, hol elmélyült tevékenységből alig akartak kilépni. Kísérleteik, vizsgálódásaik eredményeit bemutatták óvodás társaiknak.
  - A műhelyfoglalkozást egy fő óvodapedagógus vezette, aki környezeti nevelő szakirányú képzettséggel rendelkezik. Már elindította a Kisfelfedezők Könyvtára programot is, ehhez párosítottuk a tehetséggondozás területét, mert felkészültsége mellett erős oldala a természetben való vizsgálódás a tudomány világa.

A kisfelfedezők műhelyének célja

Óvodai programjaink és tevékenységeink színteréből kiemelkedő érdeklődésű, motiváltságú, képességű gyerekek felismerése és erős oldalának fejlesztése, gyenge oldalának megsegítése.

A „kisfelfedezők” eszközkészlete

Műhelyfoglalkozásaink területeit meghatároztuk és ehhez kapcsoltuk a szükséges eszközkészlet kialakítását.

Területeink

- Külső-belső természeti környezet felfedezése
- Külső épített környezet
- Belső személyes környezet

Eszközrendszerünk

„Kisfelfedezők” Készletek	„Kisfelfedezők” Könyvtára	Kísérletezés felszerelései	Munkaeszközök
<ul style="list-style-type: none"> • Tó vizsgáló felszerelés • Égitestek készlet • Hátizsák, füzet, nagyító, távcső, rajz és barkácseszközök • Térképek: „A felfedezők túraútja” • Földgömblámpa	<ul style="list-style-type: none"> • Határozók:<ul style="list-style-type: none"> ○ Gyógynövények ○ Bokrok, fák ○ Madarak ○ Bogarak ○ Kőzetek • Planétás sorozat • Folyóiratok • Mesék a természetről • CD hangtár a természet hangjairól	<ul style="list-style-type: none"> • Mikroszkóp • Kézimikroszkóp • Nagyítók • Nagyító poharak • Bogárvizsgálók – 3 féle • Videoszkóp • Kémcsövek, csipeszek • Iránytű • Óra • Távcsövek	<ul style="list-style-type: none"> • Fényképezőgép • Barkácskészlet • Vizuális eszközök<ul style="list-style-type: none"> ○ Napló ○ Rajz felszerelés ○ Ollók • Bicska, ásó, vödör, metszőolló • Gyűjtő zsákok • Préselők

A „kisfelfedezők” jövőképe

Szeretnénk, mint speciális programelemet a gyermekek érdekében továbbfejleszteni, megmutatni, hogy 5-7 éves korú gyermekeknél érdemes elkezdni az odafigyelést és megkezdeni a „tehetség ígéreték” gondozását.

9. Dokumentálás

9. 1. Dokumentáció a SZVÓ HOP folyamatszabályozása alapján

- SZVÓ HOP csoportnapló lapjai
- Mulasztási napló
- A gyermeki fejlődés nyomonkövetése a SZVÓ HOP folyamatszabályozása alapján.

9. 2. Mérés és mérés értékelés, dokumentáció sajátos arculatunkhoz kapcsolódóan :

- Program bevalás vizsgálat – Kognitív területen saját mérési rendszer alapján
- Óvónői attitűdvizsgálat a szakmai fejlődés nyomon követésére
- Gyermeki – szülői elégedettségvizsgálat:
  - Kalandtúra – Kalandjárat programelem
  - Fülemlé Erdei Óvodai tábor programelem
  - Szelektív hulladékgyűjtési programelem

10. Együttműködés

10.1. A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködési formái

A családi nevelést kiegészítve a szülőkkel együttműködve törekszünk a gyermekek harmónikus fejlesztésére, nevelési feladataink megvalósítására.

Jó kapcsolatunk alapja: a kölcsönös bizalom, türelem és segítségnyújtás, a nevelés összhangjának megteremtése.

Óvodánk nyitott a szülői ház felé, nevelési elképzeléseiket tiszteletben tartjuk, betekintést biztosítunk gyermekeik óvodai életébe.

A kapcsolattartás valamennyi formáját felhasználva segítjük a szülőket gyermekeik nevelésében.

Szervezett és szabályozott együttműködési formáink biztosítják a folyamatos információ áramlását, a szemléletformálást, az óvoda pedagógiai munkájának megismertetését, a gyermek egyéni fejlődésének jellemzőit, eredményeit.

Óvodánkban szülői szervezet működik. A szülő a szülői választmány elnökein keresztül próbálja érvényesíteni az óvoda vezetősége felé ötleteit, javaslatait.

A hatékonyabb együttműködés érdekében a szülők igényeinek, elvárásainak, elégedettségének megismeréséhez (kérdőíves) vélemény feltárást végzünk (évente). Az eredményeket nyilvánosságra hozzuk, a további fejlesztéshez intézkedési tervet készítünk.

Együttműködés tartalmi formái

Kapcsolattartás módja	Célja	Munkaforma
Óvodai felvétel	<ul style="list-style-type: none"> • Ismerkedés az óvodával • Ismerkedés az óvoda programjával 	<ul style="list-style-type: none"> • Beszélgetés • Óvoda bemutatása • Program rövid ismertetése
Családlátogatás	<ul style="list-style-type: none"> • Anamnézis felvétele • A család életkörülményeinek megismerése • Szülő – gyermek kapcsolata • A gyermek szokásinak, igényeinek megismerése 	<ul style="list-style-type: none"> • Egyéni beszélgetés • Játék a gyermekkel
Beszoktatás	<ul style="list-style-type: none"> • Ismerkedés az óvodai élettel • Gyermek – szülő kapcsolata az új környezetben • Bizalom megteremtése az óvodai nevelés iránt 	Közös játék a gyermekekkel
Szülői értekezlet	<ul style="list-style-type: none"> • Az óvodai élettel kapcsolatos információk közlése és megbeszélése • Egy – egy csoport életének, fejlődésének megbeszélése • A csoport életéről videófilm megtekintése, kiértékelése 	<ul style="list-style-type: none"> • Csoportos értekezlet • Tájékoztatás • Helyzetmegbeszélés
Szülők fóruma	<ul style="list-style-type: none"> • Egy – egy probléma megnevezése (esetleg szakember meghívásával) 	<ul style="list-style-type: none"> • Előadás • Beszélgetés
Nyílt napok	<ul style="list-style-type: none"> • Egy – két nap alkalmával betekintés az óvodai élet mindennapjaiba • Megfigyelési szempontok alapján a gyermek fejlődésének értékelése 	<ul style="list-style-type: none"> • Megfigyelés • Közös megbeszélés • Egyéni problémák, egyéni megbeszélése
Közös ünnepek	<ul style="list-style-type: none"> • Közös élménnyel az óvodához kötődés erősítése • Óvodai közösségi szellem ápolása 	<ul style="list-style-type: none"> • Közös programok (játsszóházak, versenyjátékok)
Játsszóházi délutánok	<ul style="list-style-type: none"> • Szülő – gyermek kapcsolat megismerése • A játék elsődlegességének megerősítése a szülőkben • Kellemes hangulatú 	<ul style="list-style-type: none"> • Közös munkatevékenység • Kötetlen beszélgetés

	beszélgetéssel a szülők alaposabb megismerése	
Barangoló program	<ul style="list-style-type: none"> • Lokálpatriotizmus • Értékközvetítés 	<ul style="list-style-type: none"> • Közös programok
Anyák napja	<ul style="list-style-type: none"> • Meghitt együttlét • Érzelmi kötődés erősítése 	<ul style="list-style-type: none"> • Köszöntés • Ajándékozás
Fülemüle Erdei Óvoda tábor záró délutánja	<ul style="list-style-type: none"> • Beszélgetések a tábor élményeiről, tapasztalatairól • Közös programok szervezése 	<ul style="list-style-type: none"> • Kötetlen beszélgetés
Kalandtúra Kalandjárat	<ul style="list-style-type: none"> • Kalandtúra játék 	<ul style="list-style-type: none"> • Közös programok
Szelektív hulladékgyűjtés	<ul style="list-style-type: none"> • Minta-, értékközvetítés 	<ul style="list-style-type: none"> • Együttműködés
„Zöldcsütörtök”	<ul style="list-style-type: none"> • Egészségnevelés 	<ul style="list-style-type: none"> • Együttműködés

10. 2. Külső partner kapcsolatok, együttműködés formái

Partnerek, szervezetek megnevezése	Együttműködési területek felsorolása	Együttműködési területek felsorolása
Bölcsőde	Együttműködési megállapodás	<ul style="list-style-type: none"> • Bábozás a leendő óvodásoknak • Gyermek fogadása • Szakmai előadás • Szülői értekezlet • Beszoktatáskor Gondozónó fogadása
Iskola	Együttműködési megállapodás	<ul style="list-style-type: none"> • Utánkövetés • Óralátogatás
Kiskunsági Nemzeti Park	Értékközvetítés	<ul style="list-style-type: none"> • Kirándulás
Környezetvédelmi Bizottság (Önkormányzat)	<ul style="list-style-type: none"> • Környezeti nevelés • Pályázatok támogatása 	<ul style="list-style-type: none"> • A város környezetvédelmi prioritásának megismerése
Területi képviselő (Önkormányzat)	Óvodai programok bemutatása	Óvodai programok támogatása képviselői alapból
Turisztika Központ Gyermek és Ifjúsági Közalapítvány	Fülemüle Erdei Óvodai tábor	Táborozási lehetőség megteremtése
NEFAG Erdei Művelődési Központ	<ul style="list-style-type: none"> • Felnőtt képzés • Erdei óvoda 	Négyévszakban tervezett terepséták
Órvos, Védőnő	Gyermek időszi vizsgálata	Az együttműködésben rögzített rendszeres vizsgálatok mellett az óvodai gyógytestnevelésre javaslattétel
Állatorvos	Kisállatok rendszeres ellenőrzése	Állatorvosi vizsgálatok

Vöröskereszt	Egészségnevelési hónap	<ul style="list-style-type: none"> • „Egészségedre!” program támogatása • Vértadás szervezése
Tisza Klub	Kiadványokon keresztül szakmai tájékozódás, információ áramlás	Szülők gyermekek bevonása a városi rendezvényekbe
Zöld Óvoda Egyesület	Képzések	<ul style="list-style-type: none"> • Bemutatók • Előadások
Zöld Misszió	Szelektív hulladékgyűjtés	<ul style="list-style-type: none"> • Norvég pályázati programfejlesztés • Akcióprogramok
Kodály Zoltán Ált.Iskola Kanizsa Tivadar Tanuszoda	5 6 évesek rendszeres vízhez szoktatása, úszótanfolyam	Játékos vízhezszoktatás
Körlánc	Kiadványok	Cikkek készítése
Projekt Pedagógiai Társaság	<ul style="list-style-type: none"> • Képzések • Projekt Konferencia 	Bemutatók tartása

Nyilatkozat

A Hétszínvirág tagóvoda nevelőtestülete a szakértői vélemény alapján a tagóvodai programrész törvényi megfeleltetése érdekében a helyi nevelési program végrehajtásához szükséges eszközök és felszerelések jegyzékét az alábbi részeknél pótolta.

Oldalszám	Fejezet cím
10. oldal	6. megvalósítás kritériumai
10-14. oldal	6. 1. Érzelmi nevelés, szocializáció
14-15. oldal	6. 2. Játék, élményen alapuló tanulásszervezés
15-18. oldal	6. 3. Egészséges életmódra nevelés
20. oldal	7. A sajátos pedagógiai arculat óvodai tevékenységi formái és feladatai
20-21. oldal	7. 1. Játék
21-24. oldal	7. 2. Vers, mese
24-26. oldal	7. 3. Ének, énekes játék
26-29. oldal	7. 4. Rajz, mintázás, kézi munka
29-32. oldal	7. 5. Mozgás
32-34. oldal	7. 6. A külső világ tevékeny megismerése
36-38. oldal	7. 8. Tanulás

A hiánypótlást a levélhez mellékelve ezúton megküldjük.

Szolnok, 2010. 09. 14.

Telekné Karakas Szilvia
tagóvoda vezető

**HÉTSZÍNVRÍRÁG TAGÓVODA HELYI NEVELÉSI PROGRAMRÉSZE NEK
ESZKÖZÖK ÉS FELSZERELÉSEK JEGYZÉKE**

Oldalszám	Fejezetcím	Eszközök és felszerelések jegyzéke
10. oldal	6. megvalósítás kritériumai	
10-14. oldal	6. 1. Érzelmi nevelés, szocializáció	A SZVÓ-HOP 7. 1. fejezetében rögzített tárgyi feltételrendszernek megfelelő eszköztárunk.
14-15. oldal	6. 2. Játék, élményen alapuló tanulásszervezés	A SZVÓ-HOP 7. 2. fejezetében rögzített tárgyi feltételrendszernek megfelelő eszköztárunk.
15-18. oldal	6. 3. Egészséges életmódra nevelés	A SZVÓ-HOP 7. 3. fejezetében rögzített tárgyi feltételrendszernek megfelelő eszköztárunk, mely kiegészül a vitamin program csoportonkénti hajtató-, csízázató tálaival, aszaló, szárítógépekkel, turmixszal és egyéni aprító felszerelésekkel.
20. oldal	7. A sajátos pedagógiai arculat óvodai tevékenységi formái és feladatai	
20-21. oldal	7. 1. Játék	A SZVÓ-HOP 8. 1. Játék fejezetében rögzített tárgyi feltételrendszernek megfelelő eszköztárunk
21-24. oldal	7. 2. Vers, mese	A SZVÓ-HOP 8. 2. Mese-vers fejezetében rögzített tárgyi feltételrendszernek megfelelő eszköztárunk

24-26. oldal	7. 3. Ének, énekes játék	A SZVÓ-HOP 8. 3. Ének, zene, énekes játék fejezetében rögzített tárgyi feltételrendszernek megfelelő eszköztárunk, mely kiegészül program specifikus elemünkhöz kapcsolódóan fiú és lányka néptánc ruhákkal: járszági és gyakorló öltözettel 25 fő részére.
26-29. oldal	7. 4. Rajz, mintázás, kézi munka	A SZVÓ-HOP 8. 4. Rajzolás, mintázás, kézimunka fejezetében rögzített tárgyi feltételrendszernek megfelelő eszköztárunk, mely kiegészül korongozókkal, szövőszékekkel, gyertyaöntő, szappankészítő, papírgyártó készletekkel /2-2 db/.
29-32. oldal	7. 5. Mozgás	A SZVÓ-HOP 8. 5. Mozgás fejezetében rögzített tárgyi feltételrendszernek megfelelő eszköztárunk, mely kiegészül a gyógytestneveléshez szükséges polifoamokkal, fitt-ball-, tüskés-, soft-ball-, súlylabdákkal, hengerpárnával, gumiszalagokkal.
32-34. oldal	7. 6. A külső világ tevékeny megismerése	A SZVÓ-HOP 8. 6. A külső világ tevékeny megismerése fejezetében rögzített tárgyi feltételrendszernek megfelelő eszköztárunk, mely kiegészül programspecifikumokból eredő eszközeinkkel: szelektív hulladékgyűjtőkkel, komposztálókkal csoportonként (7 db), tóápoló és vizsgáló készlettel, videószkóppal, mikroszkópokkal, térképtárral (város, megye, ország, Föld, Csillagok). Erdei óvoda felszerelések 25-25 gyermek részére: polifoam, hálósák, párna, hátizsák, kulacs, sapka.

		Nagyítók, távcsövek, préselők, talajvizsgálók, határozókönyvek.
36-38. oldal	7. 8. Tanulás	A SZVÓ-HOP 8. 8. Tanulás fejezetében rögzített tárgyi feltételrendszernek megfelelő eszköztárunk.

Szolnok, 2010. szeptember 14.

.....
Telekné Karakas Szilvia
tagóvodavezető